MOTORFÖRAREN
SEDAN 1927
NR 2
EN TIDNING FRÅN MOTORFÖRARNAS HELNYKTERHETSFÖRBUND
ÅRG 92 • MARS 2019

Uppstickaren som lockar jätten

Amazon att investera i elbilar

OMSTÖPT TOYOTA-SUV IN I HYBRIDMATCHEN

MHF INGEN SKA DÖ AV RATTFYLLERI

VI BYGGDE DIN BIL. LÅT OSS BERÄTTA HUR VIKTIG DIN VINDRUTA ÄR.

Våra bilar är skapade för människor som bryr sig om andra människor. I bilens vindruta finns det omfattande teknik för bland annat trötthetsvarnare, aktiv körfältshjälp och autobroms. De avancerade systemen för förarstöd kan upptäcka och undvika kollisioner med fotgängare, cyklister, andra bilar och stora djur. Om en farlig situation uppstår kan du också få hjälp att styra undan för mötande trafik och fordon i döda vinkeln. När du behöver byta eller laga vindrutan är du välkommen att kontakta en auktoriserad Volvoverkstad. Vi använder bara Volvo Originaldelar och kalibrering av system för förarstöd ingår, precis som när bilen byggdes.

BYTE AV VINDRUTA 1600:- ELLER LAGNING AV STENSKOTT 100:-*

*Självrisk för privatpersoner med försäkring hos Volvia. Lär dig mer om glas på volvocars.se/glas

INNEHÅLL

NUMMER 2 2019

4	**LEDARE**	Norge förebild för nykter trafikmiljö
6	**DIALOG**	”Trafikverket missleder om saltning”
8	**NYHETER**	Allt fler körkort återkallas
10	**NYHETER**	Antalet blåskontroller har slutat minska
12	**NYHETER**	VTI reder ut tung olycksstatistik
16	**NYHETER**	Rivian – äventyrsbilen som går på el
18	**PROVKÖRNING**	Bästa RAV4:n hittills – en hybrid
20	**REPORTAGE**	80-talisten som engagerar sig i MHF
22	**REPORTAGE**	Höjdpunkterna från MC Mässan
24	**REPORTAGE**	Med bil i underskön natur på Korsika
31	**NYHETER**	Det senaste från campingvärlden
33	**TEST**	Kabes nya modellprogram i vintermiljö
36	**REPORTAGE**	I Gävle satsar MHF på närradio
38	**KONSUMENT**	Så går det till att byta vindruta
42	**REPORTAGE**	Nätverksträffar i MADD:s regi 2019
44	**KRYSSET**	Lös korsordet du också!
46	**I BACKSPEGELN**	När Motorföraren mötte cykelpoliserna
47	**NYHETER**	Framgång för MHF:s norska syster

Toyota toppar miljonsäljaren

Nya RAV4 har fått bättre hybridteknik och är den bästa versionen hittills, enligt Motorförarens testförare.

FOTO: MIKAEL LINDBERG

I NÄSTA NUMMER: Årets stora sommardäcktest

Yrkeschaufförer i ny drogstudie

VTI har undersökt hur ofta förare av lastbilar och bussar är inblandade i svåra olyckor. Resultatet är uppmuntrande men det finns också frågetecken. **Sidan 12**

Uppstickare med största batteriet

Amerikanska elbilstillverkaren Rivian har funnits i tio år men aldrig levererat en bil till kund. Än så länge. 2020 räknar Rivian med att få ut sin första modell, urstarka pickupen R1T. **Sidan 14**

Kärnfråga lockade Dennis till MHF

MHF:s kamp för en drogfri trafik var det som lockade 80-talisten Dennis Andreasen från Dalarna att bli MHF-medlem. Snart är han färdigutbildad trafiklärare. **Sidan 20**

Husvagnstillverkare sätter köket främst

Svenska Kabe satsar på frontplacerade kök i många nya vagnar. Motorföraren har testat och ger samtidigt tips för en lyckad vintercamping. **Sidan 33**

Norge har ledartröjan när det gäller trafiksäkerhet

GÖRAN SYDHAGE
vd och stolt medlem i MHF
goran.sydhage@mhf.se

Det finns skäl att än en gång återkomma till frågan varför antalet döda och skadade i trafiken ökade 2018, efter flera års positiv nedgång.

Då jag besöker MHF:s lokalavdelningar, får mejl eller telefonsamtal från medlemmar, är fokuset stort på just rattfyllerifrågan.

”Vad gör ni egentligen på kansliet i Stockholm?”

”När kommer alkobommarna upp?”

”Varför finns fortfarande möjlighet att skylla på eftersupning?”

”Är det sant att polisen inte får göra kontroller av narkotika i trafiken?”

”Varför kan bilister få köra hur vårdslöst som helst och ingen ingriper?”

ALLA DESSA FRÅGOR är relevanta frågor.

Vi som arbetar på MHF-kansliet ska inte ducka för dem, allra minst jag själv. Och en sak kan lova er – Vi jobbar dagligen med detta.

Just nu är vi exempelvis inne i ett intensivt skede med planeringen av Tylösandsseminariet 2019.

– Men det var ju inte länge sedan det var ett Tylösandsseminarium, tänker den alerte läsaren.

Så sant, men ska nästa seminarium bli ett att minnas, behöver planeringen vara noggrann, genomtänkt och de allra bästa föreläsarna kontaktas därför i mycket god tid.

”I god tid” det är redan nu, trots att seminariet inte genomförs förrän den 3–4 september.

Ministrar, generaldirektörer, rikspolischefen och andra föreläsare vi vill lyssna till har ofta fulltecknade kalendrar. Men var lugn, vi har redan skickat ut inbjudningar till dem.

Du som själv har möjlighet att vara med på årets upplaga av seminariet i Tylösand, kanske får svar på några av de frågor du ställt till oss på kansliet.

OCH SÅ TILL DE ÖVRIGA frågorna vi också arbetar med:

Kanske har alkobommar sett dagens ljus i några hamnar.

Kanske har justitieministern förstått att det inte går att passa i frågan om eftersupning hur länge som helst.

Kanske har riksdagen stiftat en lag om att polisen ska ha laglig rätt att göra kontroller av droger i trafiken.

Kanske polisen kommer redogöra för ökad trafiköverwakning.

Kanske, kanske, kanske.

VAD SKULLE DET INNEBÄRA om dessa kanske får ett svar?

Förmodligen att rattfylleriet minskade på våra vägar. Det är det viktigaste för att nå vårt konkreta mål: ”INGEN ska dö av rattfylleri”.

Förmodligen skulle det också innebära att andra länder återigen börjar snegla på vårt trafiksäkerhetsarbete. Idag landar istället de blickarna på Norge.

Sverige har just nu mycket att lära av vårt kära grannland. En viktig punkt på 2019 års Tylösandsseminarium heter just därför ”Utblick Norge”.

Men innan Tylösandsseminariet har MHF kanske gjort sin största insats någonsin, och det är på Trafiknykterhetens Dag, som i år infaller den 14 maj. Planeringen för denna är just nu i full gång.

Det är inte enbart myndigheters insatser som är viktiga. Även ideella organisationers opinionsarbete, som MHF:s – där just du är medlem – är också viktiga.

”Du som själv har möjlighet att vara med på årets upplaga av seminariet i Tylösand, kanske får svar på några av de frågor du ställt till oss på kansliet.”

MOTORFÖRAREN
Utges av Motorförarnas Helnykterhetsförbund

Motorföraren
Hammarby Fabriksväg 25
120 30 Stockholm

ÖPPET: 9.00–11.00, 13.00–16.00 (fredag 13.00–15.30)
TEL: 08–555 765 55

E-POST: motorforaren@mhf.se
WEBB: www.motorforaren.se

ADRESSÄNDRING
KUNDTJÄNST: 08–555 765 55
E-POST: medlem@mhf.se

REDAKTION
CHEFREDAKTÖR: Mikael Lindberg
MOBIL: 0765–48 97 16
E-POST: mikael.lindberg@mhf.se

REPORTER: Mari Haglund
TELEFON: 08–555 765 63
E-POST: mari.haglund@mhf.se

REPORTER: Micke Valier
TELEFON: 08–555 765 62
E-POST: micke.valier@mhf.se

ANSVARIG UTGIVARE:
Göran Sydhage
TEL: 08–555 765 56
E-POST: goran.sydhage@mhf.se

ANNONSAVDELNING ADRESS:
MHF Annonsavdelning
B-G Werner
Box 16
433 21 Partille
TEL: 031–44 75 25
E-POST: annonser@mhf.se

Hela tidningen finns tillgänglig på www.motorforaren.se – även tidigare utgåvor!

LAYOUT & PRODUKTION: ©thoms

TRYCK: V-TAB, Vimmerby 2019
ISSN: 0463–6678

UPPLAGA
TS-UPPLAGA: 17 500 ex (2017)

7 ÅRS NYBILSGARANTI

kia.com

Premiär för helt nya Kia ProCeed

Design som väcker känslor

Helt nya ProCeed manifesterar Kias designfilosofi och kombinerar coupéns eleganta linjer med mångsidigheten och utrymmet hos en Sportswagon. Innovativ teknik tar körkänslan, komforten och säkerheten till en ny nivå. Kia ProCeed finns även i GT-utförande med en kraftfull turbomotor på 204 hk.

NYA PROCEED

1.4 T-GDi 140 HK DCT GT LINE

Introduktionspris från: 249.900 kr

LÄGG TILL TECH-PAKET: 14.900 KR

1.6 T-GDi 204 HK DCT GT

Introduktionspris från: 295.500 kr

KIA

The Power to Surprise

Alla erbjudanden gäller levererade bilar t.o.m. 31/3 2019 eller så långt lagret räcker. Erbjudandena kan ej kombineras med andra rabatter eller företagsavtal och gäller endast lagerbilar. Bränsleförbrukning Kia ProCeed blandad körning enligt körcykeln NEDC: 5,7–6,2 l/100 km och CO_2-utsläpp 130–142 g/km; enligt körcykeln WLTP: 6,3–7,2 l/100 km och CO_2-utsläpp 143–163 g/km. Utrustning varierar beroende på version. Bilen på bilderna kan vara extrautrustad. Med reservation för eventuella tryckfel.

KRÖNIKA: FRÅN FÖRARSÄTET

Upplyst eller nersläckt?

MIKAEL LINDBERG
CHEFREDAKTÖR
mikael.lindberg@mhf.se
0765–48 97 16

DET BLIR OFTA REJÄLT liv i luckan när cirkulationsplatser kommer på tal. Särskilt vid diskussioner kring hur körriktningsvisarna ska användas.

Den tämligen minerade stigen tar jag någon annan gång.

Istället tar jag upp något som borde vara självklart. Särskilt nu när det fortfarande råder en hel del mörker ute. Det är förstås dimljusets användning i kombination med halvljus.

”Jag ser bättre i mörker med dem på”, är ofta en kommentar jag besvarar med: Gå till optikern istället. Det hjälper om inte annat dina medtrafikanter.

Även här befinner jag mig nu raskt på minerad mark. Men som förhållandevis upplyst bilförare, vet jag ändå vad lagen säger – dimstrålkastarna får inte vara tända samtidigt som halvljuset, varken dag- eller nattetid. Just den föreskriften går att läsa i exempelvis TSFS 2013:63, 21 kap, 52§ pkt. 2 och 3, fast i fler ord.

Följ alltså lagen, om inte annat till dess lagen ändras.

DET ANDRA SOM ställer till det är 0-läget på dagens ljuskontakter. I 0-läget tänds varsel eller dimljus på bilen, liksom instrumentbelysningen. Bak är det kolsvart. Varför finns ens den möjligheten?

Ofta ser jag bilar i mörker med förare som är omedvetna om att deras bilar faktiskt körs med helt släckt bakbelysning. Hade då också instrumentbelysningen varit släckt i 0-läget, lovar jag att de hajat till och slagit på sina yttre belysningar.

LÖSNINGEN LÅTER FÖRSTÅS enkel på dessa två – omöjliggör kombinationen dimljus samtidigt som halvljus, och plocka bort 0-läget på ljusspaken.

Men så enkelt är det förstås inte. Dagens bilar är EU-godkända och när stora länder godkänner vad som inte är godkänt i Sverige – då är vi en för liten marknad för att biltillverkarna ska göra några undantag för oss.

Av just den anledningen lär otyget med bilens belysningsanvändning fortgå.

”Omöjliggör kombinationen dimljus samtidigt som halvljus och plocka bort 0-läget på ljusspaken.”

FOTO: ROBERT HOFFMANN

De gör som grävlingarna ...

Det var en så där alldeles underbar försommarkväll. Solen hade precis gått ner i väster och månen, som var nästan full, hade redan nått en bit upp på himlen i öster. Det mjuka ljuset över det småländska stenröset kunde gott mäta sig med det magiska ljuset som lockat konstnärer till Skagen.

Just den här kvällen hade ett litet gäng med grävlingungar redan tagit sig upp ur grytet och lekte för fullt med varandra. Livet var underbart. De morrade, sprang, klättrade och jagade varandra. En av dem var lite tuffare än de andra. Den gav sig självsäkert ut från stenröset och bort mot vägen där jag satt. Nu hade ju ungen inte så mycket hum om vad en väg är för något, men den skydde inte ljuset.

Plötsligt visade det sig att världen inte såg ut så som grävlingen övertygat sig själv om därinne bland kompisarna i grytet. När jag blev hotet där på vägen valde grävlingen att ställa sig med ryggen mot en sten, morra och fräsa och hugga åt alla håll.

Jag minns det som igår, även om det är flera år sedan. Jag blev påmind om det nu i januari när Trafikverket plötsligt stod öga mot öga med verkligheten som krasst visade sig vara något helt annat än Trafikverket trott i sin nollvision. Ett allvarligt trendbrott i olycksstatistiken visade att vi hade en nästan 30-procentig ökning av antalet döda i trafiken.

Oj!

TRANSPORTSTYRELSENS generaldirektör Jonas Bjelfvenstam och Trafikverkets generaldirektör Lena Erixon fick ett bryskt uppvaknande och vad gjorde de två ansvariga för landets trafikfrågor?

Jo, de ställde sig rygg mot rygg, gläfste och morrade på svenska bilister i allmänhet och yrkeschaufförerna i synnerhet. Precis som trängda grävlingar.

”DE KÖR FÖR FORT” var budskapet. Duon vecklade in sig i en tankevurpa som antyder ett visst mått av yrvakenhet. Nyckeln till en bättre trafiksäkerhet ansåg de är att lastbilschaufförerna lär sig hålla hastigheterna. ”70 procent av lastbilschaufförerna kör för fort”, konstaterade de och hänvisade till en rapport presenterad av Trafikverket. Det var bara det att rapporten mätte enbart tunga lastbilar med släp och de får bara köra i 80 km/h. Rapporten visar också att 31 procent av de tunga lastbilarna körde mellan 1 och 5 km/h för fort. Jag har svårt att se att lastbilar som körs i 80 istället för 82 eller 85 på våra landsvägar med hastighetsgräns 90 eller mer skulle få övrig trafik att sänka till allt mellan 90 och 120.

DE ROPADE OCKSÅ efter fler fartkameror.

Men, de sa inget om att en tredjedel av alla som omkommer i trafiken är alkohol- eller drogpåverkade. Inget om aggressiv körning. Inget om att Trafikverket anser att det finns samhällsekonomiska orsaker till att E4 inte hålls halkfri ens vid lätt nederbörd och två minusgrader. Inget om att Trafikverkets presschef Bengt Olsson sitter i Aftonbladet tv och påstår att saltning inte kan hålla E4:an halkfri när det fryser på och blir kallare än sju minusgrader.

Vi har ett verk som blundar för alla risker i trafiken utom fortkörning och skyller sitt eget misslyckande på yrkesförarna.

Vi har en presschef på samma verk som inte har ett hum om hur saltningen fungerar men ändå självsäkert vilseleder svensk media och svenska folket.

STEFAN NILSSON,
Växjö

HÅLL TRAFIKDEBATTEN LEVANDE – SKRIV TILL DIALOG
Vill du göra din röst hörd på den här sidan? Reflektera över något i trafiken eller skriva något om trafiksäkerhet? Skriv till oss på motorforaren@mhf.se

FOR THE ROAD. FOR GENUINE ADVENTURE. FOR FULL-ON SCRAMBLING.

The all-new Scrambler 1200 XE sets the benchmark with the ultimate in capability, style and performance.

Powered by Triumph's thumping high-power 1200cc twin, with a dedicated scrambler tune and incredible low down torque (110Nm peak), this is a motorcycle with unparalleled road and off-roading ability, and a category-destroying level of technology and specification. Key features include next generation full-colour TFT instruments, six riding modes, optimised cornering ABS and traction control, long travel Öhlins rear shocks, fully adjustable long travel Showa forks and twin Brembo M50 radial monobloc front calipers.

Redefining 21st century scrambling in stunning style, the Scrambler 1200 XE handles every bit as beautifully on the tarmac as it does doing what the most focused adventure bike can do, and of course, full-on scrambling.

Find out more at www.**triumphmotorcycles.se**

Bil- och trafikfrågor

FOTO: LASSE HOLMSTRÖM

Har du koll på europavägarna, till exempel E22?

1. En av de mest trafikerade europavägarna i Sverige är E22, men mellan vilka orter i landet går den?

A. Malmö-Stockholm.
B. Trelleborg-Norrköping.
C. Malmö-Karlskrona.

2. 2006 blev gamla riksväg 45, ofta kallad Inlandsvägen, E45 från Göteborg norrut genom Västergötland, Dalsland, Värmland, Dalarna och Norrlands inland, men vilken sträckning har hela E45 i Europa?

A. Från Göteborg till Karesuando.
B. Från Alta i Norge till Gela på Sicilien.
C. Från Kirkenes i Norge till Malaga.

3. E4 var en gång en av Europas längsta europavägar, men mellan vilka orter går E4 numera?

A. Haparanda-Lissabon.
B. Haparanda-Calais.
C. Torneå-Helsingborg.

4. E18 mellan Craigavon i Nordlirland och St. Petersburg i Ryssland och E20 mellan Shannon i Irland och St. Petersburg delar sträckning en bit i Sverige. Mellan vilka orter?

A. Örebro och Arboga.
B. Göteborg och Örebro.
C. Södertälje och Stockholm.

5. Vilken är den längsta europavägen som har samma E-nummer hela vägen?

A. E60 från Brest i Frankrike till Irkeshtam i Kirgizistan.
B. E45 från Alta i Norge till Gela på Sicilien.
C. E40 från Calais på franska sidan av Engelska kanalen till Ridder i Kazakstan.

Rätt svar på sidan 47

FÄNGELSE FÖR RATTFYLLERIST SOM KÖRDE IHJÄL MOTIONÄR

Det var den 3 december ifjol som en 39-årig förare körde ihjäl en man i 50-årsåldern, strax utanför Österbymo i södra Östergötland. Mannen var ute och åkte rullskidor när han blev påkörd. Han avled av sina skador. Det rapporterar SVT Nyheter Öst.

Föraren, en 39-årig man, döms till fängelse i två år och åtta månader. Han döms för grovt vållande till annans död, grov vårdslöshet i trafik, olovlig körning, grovt rattfylleri samt grov smitning från olycksplats. Mannen döms dessutom att betala sammanlagt 300 000 kronor i skadestånd till sex målsägande.

MAN DÖMD FÖR RATTFYLLERI PÅ ELCYKEL

En 29-årig man i Falkenberg har dömts för att han kört rattfull på en elcykel. Mannen trodde att elcykeln, modell fatbike, räknades som cykel rapporterar SVT Nyheter Halland.

Men eftersom den här typen av elcykel räknas som moped klass I, döms mannen till 60 dagsböter för rattfylleri och brott mot vägtrafikregisterlagen.

Transportstyrelsen varnar fler bilister

Under 2018 återkallade Transportstyrelsen 34 617 körkort. Det är en ökning jämfört med 2017, då 32 736 körkort drogs in.

Den vanligaste orsaken var ”en väsentlig överträdelse”, som vanligtvis innebär fortkörning, men den punkten kan också innebära att föraren exempelvis har kört mot rött ljus eller rattsurfat med mobilen. 18 234 körkort återkallades till följd av ”en väsentlig överträdelse.” Under 2018 återkallades 5 746 körkort på grund av rattfylleri.

Transportstyrelsen började under förra året i större utsträckning att varna bilister som begår trafikbrott. Under 2018 utfärdade Transportstyrelsen 9 426 varningar. Det är en ökning med 142 procent sedan 2017, då 3 887 varningar utfärdades.

En varning utfärdas vid mindre trafikförseelser där det inte är aktuellt att återkalla körkortet, men ändå är motiverat med en åtgärd. Transportstyrelsen varnar för att markera mot trafikfarliga beteenden.

Polisen rapporterar in trafiköverträdelser till Transportstyrelsen, det gäller de fall där det kan vara aktuellt att dra in körkortet. Det är sedan Transportstyrelsen som bedömer om körkortet ska återkallas eller inte.

– En varning är en anmärkning från Transportstyrelsen på ditt beteende i trafiken. Om du fortsätter att missköta dig efter att du har fått en varning, då kan det bli aktuellt att återkalla ditt körkort, förklarar Mikael Andersson, presschef vid Transportstyrelsen.

En varning kan utfärdas vid ”mindre trafikförseelser”. Vilka typer av trafikförseelser kan det röra sig om?

– Det kan handla om fortkörningar. Eller till exempel om du flera gånger har blivit stoppad i en trafikkontroll och inte använt bilbälte, säger Mikael Andersson.

Vi kan också utfärda en varning om ditt fordon inte är trafiksäkert och har allvarliga brister som fel på bromsar eller lysen.

FOTO: TRANSPORTSTYRELSEN

Ny teknik testas för halkrapportering

Det finns 10 000 mil statlig väg i Sverige där Trafikverket ansvarar för framkomligheten. När halkan slår till under vintern är det en utmaning att hålla hela vägnätet tillgängligt och veta var det behöver plogas och saltas skriver myndigheten.

Idag görs stickprov med hjälp av bromsprov, men de ger ofullständig bild av vägnätet menar Trafikverket. Nu testas ny digital teknik.

Det finns olika tekniska lösningar, men alla använder i någon mån bilarnas befintliga sensorer. Den mesta korrekta informationen får man till exempel när abs-systemet i bilen upptäcker att det är halt enligt Trafikverket. Genom att skicka många bilars friktionsdata till ett centralt system får man ett verktyg för halkövervakning. Tre olika tekniska lösningar testas nu i större skala på vägar i Stockholm och i Göteborg. Trafikverket driver projektet i samarbete med näringsliv och akademi.

Ska du sälja din bil?

Vi tar hand om hela affären från första samtal tills att pengarna finns på ditt konto. Vi testar, värderar och säljer din bil på kvd.se. Gör din intresseanmälan idag på kvd.se/saljdinbil

Begagnade bilar helt enkelt

Ny portal för transport-statistik

Myndigheten Trafikanalys redovisar den officiella statistiken för den svenska transportsektorn. Nu har Trafikanalys tagit fram en portal som ska göra statistiken mer lättillgänglig. På trafa.se kan besökarna själva göra sina egna urval i transportstatistiken.

Exempel på frågor du kan finna svar på är: Hur många nya bilar registrerades förra året? Hur många skadas i vägtrafiken? Hur mycket gods transporteras på järnväg?

Portalen är under fortsatt uppbyggnad och kommer att byggas på med mer statistik allteftersom, uppger Trafikanalys.

Välkommen till MekoPartner Bilverkstad
Verkstadskedjan som alltid ger dig mer för mindre.
Vi kombinerar kunskap och engagemang med ett lågt pris och hjälper dig med både service och reparation av din bil.

MekoPartner Bilverkstad erbjuder MHF:s medlemmar:
10 % rabatt på ordinarie service, enligt fordonets servicebok.
10 % rabatt på arbete vid reparationer.

Ni kan även dela upp betalningen
Räntefritt på 4 månader med
MekoPartner-kortet.

BILVERKSTAD
MekoPartner
www.mekopartner.se

Läs mer om våra erbjudanden på mhf.se

MÖJLIGHET ATT SÖKA PROJEKTMEDEL

Stiftelsen Ansvar för Framtidens första ansökningsperiod för 2019 är öppen 1juni-31 augusti.

Er organisation eller förening har möjlighet att söka projektmedel för främjande av en helnykter livsstil, gärna med inriktning mot barn och ungdomar.

Ni hittar mer om ansökan och stiftelsens syfte på vår hemsida:
www.ansvarforframtiden.se

STIFTELSEN ANSVAR FÖR FRAMTIDEN

– för en rikare fritid!
LW husvagnar AB
0223-155 35 SMEDJEBACKEN

Campingshopen.se
– för en rikare fritid!

Litet trendbrott för nykterhe

Polisen utförde 957 700 nykterhetskontroller under 2018. MHF:s trafiksäkerhetschef Lars Olov Sjöström tycker sig se ett litet trendbrott.

– Utvecklingen har vänt på det sättet att utandningsproven inte längre minskar.

FRITT FRAM? Risken att bli stoppad i trafiken är inte speciellt stor, men kanske vänder det nu. Under 2018 gjorde polisen 957 700 att den nedåtgående trend för utandningsproven har stannat upp.

POLISENS NYKTERHETSKONTROLLER har minskat under lång tid. 2009 gjorde den svenska polisen 2,7 miljoner utandningsprov. Efter det har utvecklingen varit nedåtgående med 1,4 miljoner blås 2015, 1 191 200 stycken 2016 och 1 136 000 prov 2017. För 2018 är den preliminära siffran 957 700 nykterhetskontroller. Det visar polisens statistik.

Polisen poängterar att man har en lång eftersläpning på sin statistik. De senaste åren har nykterhetskontrollerna för helår landat på runt 1,1 miljoner prov, även den slutgiltiga siffran för 2018 kommer landa på den nivån tror Lars Olov Sjöström. Han tycker sig se ett litet trendbrott.

– En positiv sak är att trenden har vänt, att sifforna inte fortsätter att sjunka, säger han.

– Då kan man fråga sig – är det rimligt att antalet nykterhetskontroller ligger på den här nivån?

I samband med trafikkontroller upptäcker polisen ofta många andra brott, inte bara rattfylleri.

– Vi vet att när polisen är aktiva med trafikkontroller påträffar man också annan brottslighet som narkotika, stöldgods, olaga vapen och stulna fordon.

UNDER 2018 ANMÄLDES 11 601 brott av rattfylleri och grovt rattfylleri i Sverige. Det visar preliminär statistik från Brottsförebyggande rådet. Det är en liten minskning jämfört med året innan, då antalet var 11 776 stycken.

Under 2018 anmäldes 14 298 brott av rattfylleri under påverkan av narkotika. Det är en ökning med ungefär 500 brott jämfört med 2017.

– Det är alltid svårt att mäta förekomsten av rattfylleri utifrån kriminalstatistiken. Eftersom både omfattningen och arbetssättet för nykterhetskontrollerna kan variera mellan olika år, konstaterar Lars Olov Sjöström.

Att antalet rapporterade drograttfylleribrott har ökat under ett antal år, det kan vara en indikation på en verklig ökning av drogpåverkade förare menar han.

Lars Olov Sjöström är MHF:s trafiksäkerhetschef.

– Det är något som vi bör hålla ögonen på i trafiksäkerhetsarbetet.

FORSKNINGEN PEKAR PÅ att om man ökar antalet utandningsprov leder det till en högre upplevd upptäcktsrisk vilket i sin tur leder till en högre allmänpreventiv effekt. Det här visar rapporten Förstudie om antal alkoholutandningsprov i trafiken, som Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI) har gjort.

– Det vill säga att det är viktigt med synlighet för att förebygga rattfylleri, att polisen syns är ute i trafiken och gör nykterhetskontroller, säger Lars Olov Sjöström.

– Att polisen är aktiv med kontroller är också viktigt för att öka den verkliga upptäcktsrisken.

På Tylösandsseminariet 2018 föreläste Måns Svensson från Rättssociologiska Institutionen vid Lunds universitet. Inom rättspsykologin har man tidigare haft uppfattningen att rattfylleri beror på bristande omdöme i kombination med missbruk i första hand och inte på svaga sociala normer.

–Nu finns det tendenser som pekar på att det har förändrats, i takt med att polisen gör färre nykterhetskontroller, sa Måns Svensson.

I EN STUDIE (2017) har Rättssociologiska Institutionen undersökt normstyrka i förhållande till rattfylleri. De gjorde en likadan studie 2008 och kan därför jämföra resultatet. Deltagarna fick ange på en skala hur mycket de bryr sig om vad deras mamma, granne, chef eller bekant tycker om de skulle köra rattfulla.

tskontrollerna

nykterhetskontroller. Det verkar som
FOTO: ZACH MEANEY

”Vi har under lång tid i Sverige haft en social norm som kraftigt fördömer alkohol och droger i kombination med bilkörning. Den normen kan vi inte ta för given, den måste upprätthållas och föras vidare till varje ny generation trafikanter.”

RATTFYLLERI. I Sverige har det funnits starka sociala normer mot rattfylleri. Kanske har de normerna försvagats i takt med att polisens nykterhetskontroller i trafiken har minskat?
FOTO: CHERMEN OTARAEV/MOSTPHOTHOS

– Där såg vi ett rejält tapp mellan 2008 och 2017. Det var betydligt färre i undersökningen 2017, som brydde sig om vad deras mamma skulle tycka om de körde på fyllan, konstaterade Måns Svensson.

– Samtidigt är det svårt att mäta det här.

Det verkar som att det finns tendenser som pekar på att de sociala normerna i samhället mot rattfylleri, blir försvagade i takt med att polisen gör färre nykterhetskontroller.

–Vi är på väg att nå en situation, där nykterhet behöver jobbas med som normfråga, framhöll Måns Svensson.

ATT POLISEN SYNS ute i trafiken och gör nykterhetskontroller är en viktig del för att förebygga och upptäcka rattfylleribrott. Men andra typer av påverkansinsatser behövs också tror Lars Olov Sjöström.

–Vi har under lång tid i Sverige haft en social norm som kraftigt fördömer alkohol och droger i kombination med bilkörning, säger han.

– Den normen kan vi inte ta för given, den måste upprätthållas och föras vidare till varje ny generation trafikanter.

IDAG GÖRS DET skrämmande lite för att skapa bra sociala normer i trafiken, anser Lars Olov Sjöström.

– Överhuvudtaget har problemen med trafikanternas beteende underskattats och olika påverkansinsatser har varit nedprioriterade på senare år, konstaterar han.

– Ett gott exempel är projektet Don’t drink and drive som Trafikverket drev. Det var ett bra trafiknykterhetsprojekt med ungdomar och unga vuxna som målgrupp.

MARI HAGLUND

Ny undersökning: Rattfylleri

Hur ofta påverkade lastbils- och bussförare är inblandade i svåra olyckor har VTI undersökt i en ny studie. Att polisen inte får drogtesta förare utan misstanke skapar en osäkerhet kring hur många förare som är drogpåverkade, menar VTI.

STATENS VÄG- OCH transportforskningsinstitut, VTI, har i en studie undersökt hur ofta lastbils- och bussförare i svåra olyckor respektive dödsolyckor är påverkade av alkohol eller droger. Syftet är att förbättra kunskapen på området. Studien har finansierats av MHF:s fond för trafiksäkerhet.

Totalt inkluderar VTI:s studie 614 dödsolyckor från Trafikverkets djupstudiedatabas och 3 381 olyckor med svåra personskador och omkomna från olycksdatabasen Strada. Studien är baserad på olyckor som inträffat under tidsperioden 2008–2015.

FÖR OMKOMNA FÖRARE av buss och lastbil var det färre som var alkoholpåverkade jämfört med bilförare, medan droger och narkotikaklassade läkemedel låg på ungefär samma nivå. Både i olyckorna med svåra skador och dödsolyckorna var användandet av alkohol och droger nästan helt kopplat till förare av lätta lastbilar.

– Ett tydligt resultat var att det var betydligt fler förare av lätta lastbilar som var påverkade av alkohol och droger jämfört med förare av bussar och tunga lastbilar, berättar Åsa Forsman, forskare vid VTI. Hon har gjort studien tillsammans med Camilla Ekström.

Varför tror ni att lätta lastbilar sticker ut?

– Det vet vi inte. Lätta lastbilar är en mycket bred grupp, där ingår både privata resor och yrkesresor, säger Åsa Forsman.

– En sak vi har kunnat se är att i de fall som förare av lätta lastbilar har varit påverkade, har det funnits uppgifter om att resorna har skett på fritiden.

TRAFIKVERKETS DJUPSTUDIER av omkomna förare visar att 10 procent av förarna av lätta lastbilar, 1 procent av förarna av tunga lastbilar och 0 procent av bussförarna var påverkade av alkohol eller droger. Resultaten från olyckor med svåra skador i Strada tyder på samma sak: andelen förare med misstänkt påverkan var 6 procent för förare av lätta lastbilar, 0,4 procent för förare av tunga lastbilar och 0,2 procent för bussförare.

– Bussar och tunga lastbilar används oftast i tjänsten och då kanske det inte är lika vanligt att man använder alkohol och droger, konstaterar Åsa Forsman.

– Dagens bussar är dessutom ofta utrustade med alkolås.

TIDIGARE STUDIER HAR visat att alkohol förekommer hos ungefär 20 procent av de motorfordonsförare som omkommer i trafiken. Illegala droger förekom hos 6 procent och narkotikaklassade läkemedel hos 8 procent av förarna. VTI:s studie visar att motsvarande siffor för omkomna förare av lastbil och buss är 15 procent för alkohol, 6 procent för droger och 9 procent för narkotiska preparat.

Antalet förare av lastbil och buss som mister livet i trafiken är få i förhållande till antalet personbilsförare och resultaten bör därför tolkas med viss försiktighet, framhåller Åsa Forsman.

– För en bilist som är inblandad i en svår trafikolycka, är sannolikheten att den personen ska omkomma mycket större än för en förare av en buss eller tung lastbil, säger hon.

– Det är mycket färre förare av tunga fordon som dör i trafikolyckor än bilister. Det gör att en jämförelse kan bli något snedvriden.

AMFETAMIN OCH CANNABIS var de vanligast förekommande drogerna hos förare av buss och lastbil, det är samma typer av narkotika som man finner hos andra motorfordonsförare.

I rapporten har man studerat alla överlevande förare av lastbil och buss som har varit inblandade i dödsolyckor eller olyckor med svåra skador. 90 förare, motsvarande 2 procent, visade sig vara misstänkta för påverkan av alkohol eller annat ämne vid olyckstillfället. Det är betydligt lägre än bland motorfordonsförare generellt.

Det finns en viss osäkerhet i studien för hur vanligt det är med droger och narkotikaklassade läkemedel hos förare som överlevt trafikolyckor. Orsaken är att polisen inte får göra drogtester utan föregående misstanke om drograttfylleri på en förare. Det skiljer sig från prov för alkohol i trafiken.

RATTFYLLERI. I en ny studie har VTI undersökt alkohol- och drogpåverkan hos och drograttfylleri.

> ”Det är mycket färre förare av tunga fordon som dör i trafikolyckor än bilister.”

Åsa Forsman är forskare vid VTI.

– Vi vet inte om det finns ett stort mörkertal när det gäller hur många av förarna som är drogpåverkade. Men det skapar en stor osäkerhet för tillförlitligheten av resultaten, säger Åsa Forsman.

– Samma typ av osäkerhet finns när det gäller drogförekomsten hos andra motorfordonsförare.

I rapporten skriver VTI att förekomsten för droger och narkotikaklassade läkemedel hos förare som överlevt trafikolyckor troligen är något högre än vad resultaten visar.

Om polisen skulle få göra rutinmässiga drogkontroller i trafiken på samma sätt som för alkohol, tror Åsa Forsman att det skulle vara lättare att få en mer korrekt bild.

– Då skulle vi få mer tillförlitliga data över hur många av förarna som är drogpåverkade.

et lägre bland yrkesförare

förare av lätta lastbilar, tunga lastbilar och bussar. Chaufförer av lätta lastbilar står för de flesta fallen av rattfylleri
FOTO: CARINA ANDREASEN

NYKTERT VID RATTEN. Det är mycket vanligt att svenska bussar är utrustade med alkolås.

FOTO: ALEXANDER VON SYDOW

BUSS OCH LASTBIL. VTI har i en ny studie undersökt hur ofta förare av bussar, tunga och lätta lastbilar inblandade i dödsolyckor och olyckor med svåra skador är påverkade av alkohol eller droger. Alkohol- och drogpåverkan förekom mest sällan hos bussförare. Lastbilsförare testas vid en automatisk nykterhetskontroll i Frihamnen i Stockholm.

TUNG KONTROLL. Exempel på nykterhetskontroll: En lastbilsförare får blåsa i en automatisk nykterhetskontroll.

Det är värdefullt att VTI har redovisat de felkällor och bortfall som finns i deras studie, anser MHF:s trafiksäkerhetschef Lars Olov Sjöström.

– Det är viktigt att känna till när vi läser olycksstatistik, för att inte dra felaktiga slutsatser av statistiken, förklarar han.

GENOM ATT POLISEN inte har rätt göra rutinmässiga drogtester, vet vi inte heller hur vanligt det är med drogpåverkade förare i trafiken, konstaterar Lars Olov Sjöström.

– MHF skulle vilja veta hur vanligt det är med drograttfylleri, säger han.

– Om vi inte kan mäta problemet, då lär det inte satsas några resurser mot drograttfylleriet.

Under 2017 omkom 40 personer i drogrelaterade trafikolyckor, det är fördubbling från 2015 då antalet var 21 personer.

> ”Det räcker inte att en förare har varit med i en trafikolycka, för att polisen ska kunna misstänka den för drogpåverkan.”

– Vi vet att antalet omkomna fordonsförare till följd av droger har fördubblats på ett par år, säger Lars Olov Sjöström.

– Det börjar bli akut att sätta in åtgärder mot drogerna i trafiken.

Vad krävs för att polisen ska få ta ett blodprov för misstänkt drograttfylleri på en förare?

– Det räcker inte att en förare har varit med i en trafikolycka, för att polisen ska kunna misstänka den för drogpåverkan, säger Lars Olov Sjöström.

– Den biten skiljer från alkoholrattfylleri, där det inte finns något som hindrar polisen från att ta ett utandningsprov utan föregående misstanke.

Vid den lägsta misstankegraden om drograttfylleri får polisen göra en ögonundersökning.

– Om ögonundersökningen stärker misstankegraden till skälig misstanke, då får polisen ta med den misstänkte för ett blodprov, förklarar han.

I allt fler länder får polisen använda screeninginstrument för att upptäcka och lagföra drograttfyllerister.

– I Norge har man till exempel kunnat se tydliga resultat av användningen av snabbdrogtester. Vad väntar vi på i Sverige, undrar Lars Olov Sjöström.

BRANSCHORGANISATIONEN Sveriges Åkeriföretag anser att det är oroande att ingen egentligen vet hur stort problemet med

drogpåverkade förare är i Sverige – vare sig inom yrkestrafiken eller i övriga trafiken.

– Jag vill hissa en varningsflagga för drogerna i trafiken. Vi vet inte hur stort droganvändandet är, konstaterar Patrick Magnusson, trafiksäkerhetsansvarig vid Sveriges Åkeriföretag.

– Den svenska polisen kan inte göra någon detektering alls av narkotika, det är beklämmande.

TRANSPORTBRANSCHEN är idag pressad och mycket konkurrensutsatt, menar han.

– Många yrkesförare är både stressade och pressade. Godsflödet förväntas fördubblas till 2030 med bland annat ökad internethandel och större krav på snabba leveranser av livsmedel, säger Patrick Magnusson.

– Jag tror att det förekommer att yrkesförare tar uppiggande droger för att klara av pressen.

Resultaten av VTI:s studie visar att det är färre förare av tunga lastbilar och bussar som är påverkade av alkohol och droger jämfört med andra motorfordonsförare.

– Branschen sägs generellt sett vara ren och om man kan bekräfta det är det bara positivt, säger Patrick Magnusson.

Hur arbetar branschen mot alkohol och droger i trafiken?

– De flesta företag har en trafiksäkerhetspolicy, där alkohol och droger ingår. De tycker att den här frågan är viktig, berättar Patrick Magnusson.

– Många åkerier har alkolås i sina lastbilar eller gör kontroller med alkomätare. Det påverkas mycket av om det finns krav på exempelvis alkolås i en upphandling.

ARBETSGIVAREN DRABBAS också om en av deras chaufförer blir tagen misstänkt för rattfylleri.

– Det är förödande för ett åkeri. Ingen vill ha rattfylleri bland sina förare. Det tar lång tid att bygga upp ett varumärke och går fort att rasera.

OSÄKERT. Inget vet säkert hur många av de förare av tunga lastbilar som är inblandade i trafikolyckor som är drogpåverkade. Orsaken är att polisen inte får utföra rutinmässiga drogkontroller utan misstanke.

Patrick Magnusson är trafiksäkerhetsansvarig på Sveriges Åkeriföretag.

Magnusson vill se högre beställarkrav vid upphandlingar av transporter, som krav på alkolås och andra förebyggande åtgärder.

– Beställarna måste ställa högre krav. När det gäller skolskjutsar har det fungerat bra, i stort sett alla av Sveriges kommuner ställer idag krav på alkolås i sina skolskjutsar vid upphandling, säger han.

– Branschen levererar om den får kraven. Beställarna är för flata.

I flera länder har man en lägre promillegräns i trafiken för yrkesförare än för andra förare. Motivet är att förare som kör andra personer och gods har ett extra ansvar i trafiken och därför ställs högre krav på dem.

I Sverige är den allmänna gränsen för rattfylleri 0,2 promille. Hur ser du på en särskild rattfyllerigräns på 0,0 promille för yrkesförare?

– Svår fråga. Jag är lite kluven. Nackdelen är att du hänger ut en hel yrkeskategori, säger Patrick Magnusson. Några öststatsländer har en sådan gräns, det är nog mer symbolpolitik. Det resonemanget kan jag köpa.

MARI HAGLUND

Trafiknykterhetens dag 14 maj

På Trafiknykterhetens dag vill vi att hela Sverige skänker en tanke till alla som har drabbats av rattfylleri. Manifestationer mot rattfylleri äger rum i hela landet.

Planera redan nu in det i din kalender, och fundera på vad ni i lokalföreningen ska göra för att uppmärksamma dagen. Tillsammans gör vi skillnad.

För information och material kontakta Sabrina Sandhu på MHF:s kansli, sabrina.sandhu@mhf.se, 0765-48 97 23.

svedea.se
0771-160 190
info@svedea.se

Är småvägar din passion behöver du en bra försäkring.

svedea
FÖRSÄKRINGAR SOM GÖR SKILLNAD

För Eva Bergh är motorcykeln mycket mer än ett transportmedel. Målet är friheten, lukterna och känslan som väntar på oupptäckta småvägar. Passionen för mc har även tagit Eva in i litteraturen med hennes roman Irrfärder. ”Det är mycket spänning i den... och huvudpersonerna kör mycket hoj”.

Spänning och oro vill man dock slippa när ens passion ska försäkras. Vi på Svedea älskar motorcyklar och har nära samarbeten med mc-organisationer, verkstäder och mc-märken. Det gör att vi kan ge våra kunder smidig och snabb hjälp i alla situationer. ”Dessutom har Svedea insett nyttan med att man går kurser för att bli en bättre förare. Och bättre vill man ju alltid bli.”

9 AV 10 GER VÅR SKADEHANTERING HÖGSTA BETYG

Rivian lanserar eldrivna äventyr

Med elbilens intåg kan kartan över bilmärken som vi är vana att se den komma att ritas om snabbt. Nya okända fabrikat dyker upp från alla håll, Kina inte att förglömma, och många av dem drömmer om att göra en Tesla. Amerikanska Rivian till exempel, som satsar på att ta täten i klassen äventyrsfordon.

I TIO ÅR HAR RIVIAN och dess grundare Robert Scaringe jobbat intensivt för sin vision – att göra skillnad i det spänningsfält som utgörs av fordon och miljöpåverkan. Eftersom Scaringe hade två stora intressen när han var liten pojke – bilar och natur – föll det sig så att han under sina ingenjörsstudier började syna bilbranschen och när han väl tagit sin examen beslutade han sig för att försöka vända upp och ner på den hundraåriga bilindustrin. 2009 startade han Rivian – ett företag som ska tillverka elbilar för äventyrsbruk. Mångsidiga fordon med prestanda som inte står fossildrivna fordon efter. Snarare överträffar dem.

VI SKRIVER NU 2019 och fortfarande går det inte att köpa någon Rivian, men så sent som den 26 och 27 november 2018 presenterade företaget stolt sina två första modeller. Först en femsitsig pickup kallad R1T, ett fordon som tar sikte att konkurrera med bland annat Ford F-150 som i många år varit USA:s mest sålda bil på Griffith-observatoriet i Los Angeles. Och dagen efter en sjusitsig suv kallad R1S på den stora bilmässan i LA.

Rivian gör ett stort nummer av att deras bilar har världens största batteripaket – det största på 180 kWh vilket ger hiskeliga prestanda och rejäl räckvidd. 0–100 km/h tar drygt tre sekunder. 0–160 km/h tar mindre än sju sekunder och kraftpaketet levererar 200 hästkrafter per hjul. Siffrorna avser båda modellerna.

INNOVATÖR. Rivians vd Robert Scaringe grundade det amerikanska bilföretaget 2009. Hans smeknamn ”How hard can it be” (”Hur svårt kan det vara?”) säger en hel del om hans inställning.

LITE MER OM RIVIAN

- **Bas:** Företaget finns i bilstaden Detroit och förfogar över en färdig produktionslina där Mitsubishi tidigare tillverkade el-fordon.
- **Hemsida:** rivian.com.
- **Ekonomi:** Rivian backas upp av stora investerare i olika länder. Strax före pressläggning bekräftar företaget att Amazon går in med 700 miljoner dollar i Rivian. Det ryktas att GM också är sugna att investera.

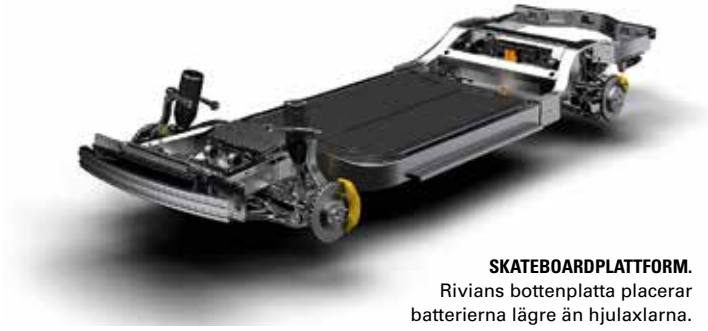

SKATEBOARDPLATTFORM. Rivians bottenplatta placerar batterierna lägre än hjulaxlarna.

Bilarna har fyra elmotorer, en för varje hjul, och den driver alltså med alla fyra. Räckvidden uppges till 640 kilometer och vadningsdjupet – vi snackar ju om en äventyrsbil – är hela tre fot, alltså drygt 90 centimeter.

Hugade hantverkare som undrar ska veta att R1T lastar 800 kilo men dragvikten är hela 5 000 kilo.

Eftersom Rivian aldrig byggt några konventionella bilar tidigare började man med ett rent ritbord. En av många idéer var den så kallade ”skateboardplattformen”, en bottenplatta som är konstruerad så att batterierna hamnar lägre än hjulaxlarna vilket ger bilarna en lägre tyngdpunkt och en helt annan stabilitet än vad den här typen av fordon är kända för.

KUNDERNA KOMMER initialt att kunna välja mellan två storlekar på batterierna – 135 kWh och 180 kWh. (Tesla erbjuder 100 kWh som mest). Ett halvår efter lanseringen planeras även en billigare modell med 105 kWh batteri vilket ger en räckvidd på cirka 370 kilometer. Batterierna är konstruerade för att kunna snabbladdas upp till 160 kWh (88 procent) på 30 minuter.

Frånvaron av en traditionell motor skapar nya möjligheter till förvaring, något som Rivian gör ett stort nummer av i de reklamfilmer som droppas. Där motorn alltid brukar sitta finns istället ett 330 liters bagageutrymme och på pickup-modellen finns ett stort tvärsgående förvaringsutrymme under baksätet vilket man kommer åt med en öppningsbar lucka från båda sidorna av bilen. Perfekt för skidor, surfbrädor, golfbagar och liknande otympliga föremål, påpekar konstruktören.

I EN ELBIL ÄR DET datorn, inte motorn, som styr i första hand och det utnyttjar Rivian med bland annat en funktion som gör att bilen känner av hur den körs och utifrån vägunderlag och liknande justerar fordonet så att körningen ska bli optimal. Till exempel känner bilen av om det är väldigt kallt ute och aktiverar då ett system som värmer batterierna för att de inte ska tappa kraft i onödan.

Bilarna kommer att tillverkas i USA och fabrik finns men ännu så länge har ingen serietillverkning startat. Företaget förhandlar fortfarande med LG, en av världens tre största batteritillverkare, om leverans.

RIVIAN R1T. Vad sägs om en pickup som gör 0–100 på

LASTBAR. 800 kilo pallar Rivian på flaket.

ENLIGT RIVIAN SKA R1T finnas att köpa i slutet av 2020 medan R1S dröjer till början av 2021. I skrivande stund har Rivian öppnat för kunder att förhandsbeställa pickupmodellen. Priserna börjar på 61 500 dollar och de som tecknar sig får betala in 1 000 dollar i handpenning.

Frågan är om alla de innovationer som Rivian (och även andra elbilstillverkare) nu

sfordon med monsterprestanda

tre sekunder? Den amerikanska uppstickaren hoppas förstås att det ska falla köparna på läppen.

GENOMGÅENDE. Lastlucka för skidor och annat.

LADDSIGNAL. Grönt att köra igen.

lanserar är tillräckliga för att få bilköparna att bryta mönstret och överge fossila fordon. På senare tid har elbilarnas miljönytta ifrågasatts, till exempel av tyska bilistorganisationen ADAC som jämfört miljöpåverkan från en Tesla X respektive en Mercedes E220 dieselbil. Sett till bilens totala miljöpåverkan som även inkluderar tillverkningsprocessen är det först efter att man kört 58 000 mil som elbilen är mindre skadlig för miljön. Allt enligt ADAC:s uträkningar.

En klar fördel för de renodlade elbilstillverkarna, åtminstone Tesla, är hur bilen är uppbyggd kring datorn och dess funktioner. Ett faktum som fällde avgörandet när Svenska Dagbladet jämförtestade Jaguar I-Pace och Tesla S75D.

På Teslan kan man när som helst uppdatera elektroniken till den senaste vilket gör att vitala delar som bromsar och självkörande system alltid kan vara av senaste årsmodell. Precis som när man uppdaterar sin mobiltelefon.

URBAN THOMS

RIVIAN R1S. Sjusitsig el-suv lanseras våren 2021.

LEKFULL. Rivian vill framstå som ett roligt fritidsfordon.

INSIDAN. Datorskärmarna dominerar utsikten från förarplatsen.

EXTRA LASTUTRYMME. 330 liter bagage ryms där motorn brukar sitta.

FOTO: MIKAEL LINDBERG

EN BÄSTSÄLJARE. Världens mest sålda suv heter Toyota RAV4 och kommer i sin femte inkarnation nu i februari. Snygg design med ett spänstigt chassi där drivlinans karaktär inte riktigt hänger med i svängarna.

Toyotas bästa RAV4 hittills

För inte alltför länge sedan var faktiskt suven RAV4 Toyotas kvickaste bil i stallet. Då med en V6-bensinmotor under huven som gav närmare 300 hästkrafter och som sprintade upp till hundra från stillastående på blott 6,5 sekunder.

Tyvärr såg vi inte den sportversionen i Sverige. Här hemma var det istället dieslarna som sålde för dem som ville ha en mellanstor suv med Toyota-emblem i fronten. Nu blir det endast bensin på paletten – och naturligtvis en elmotor.

VÄRLDENS MEST SÅLDA SUV heter Toyota RAV4, med över sex miljoner sålda bilar sedan introduktionen 1994. Sedan dess har det fram till nu funnits fyra generationer där den senaste fick en ansiktslyftning 2016.

Nu gör generation fem entré, och det är en helt ny RAV4 som vilar på Toyotas nya plattform TNGA-K. Till Sverige kommer den endast med bensinmotor, som arbetar enligt Atkinson-principen, samt en elmotor för att bli en elhybrid. Endast två varianter finns att välja på – fram- eller fyrhjulsdriven.

Framhjulsdrivna RAV4 ger 218 hästkrafter medan den allhjulsdrivna levererar 222. Lejonparten av de svenssålda bilarna kommer att driva med alla, och de här AWD-varianterna förbrukar faktiskt också mindre bränsle än de framhjulsdrivna. På frågan varför, svarar Toyota att det beror på ett annat skydd under karossen som ger bättre aerodynamik.

Tidigare generationer har inte riktigt haft någon spännande design. Det har snarare varit lite slätstruket och enkelt. Generation fem vänder på det med sina vinklar och trapetsoider – titta bara på fronten runt dimljusen. Det ser riktigt inbjudande ut, jämfört med rundade former som tidigare varit comme il faut bland den här typen av bilar.

Invändigt bjuds det på mörka plaster och borstad aluminium. Det förra ger efter något när man trycker med fingret, men inte nog för att ge premiumkänsla. Instegsmodellen Life kostar 315 900 kronor, men storsäljaren lär bli Style som landar på nästan 366 000. I bägge fallen handlar det om AWD-modellerna.

INFOTAINMENT-SKÄRMEN mäter åtta tum, men känns mindre på grund av sina sarger. Tacknämligt finns fortfarande knappar till en hel del funktioner, även vad gäller klimatstyrningen. På lite Land Rover-vis är också vreden till temperaturinställningen riktigt rejäla och gummiklädda. Här kan man vrida och komma åt även med arbetshandskar på händerna.

På det hela taget har både ut- och invändig form och funktion fått sig ett lyft. Vad vi däremot önskar är längre sitsar till framstolarna. De är för korta för att ge ett bra lårstöd. Bak är komforten helt okej för två åkande.

Med hjälp av hybridtekniken, deklareras RAV4 preliminärt till runt 4,6 l/100 km, en siffra vi inte kom i närheten av under provkörningen. Snarare handlade det om drygt 7,0 liter enligt färddatorn.

En starkare elmotor som driver bakhjulen, ger bättre moment jämfört med tidigare. Tillsammans med ett offroadläge för drivningen, klarades leriga backar utan större problem. Antispinnsystemet grep in effektivt och bromsade slirande hjul för en tämligen odramatisk resa.

VÄGEGENSKAPERNA ÄR – för en suv – riktigt kvicka. Inga onödiga krängningar eller kast ens på kurvig asfaltsväg. Smolket i bägaren blir den steglösa automatlådan som inte hänger med vid omkörningar med mindre än att motorn varvar högt och ljudligt. Hjälpen från elmotorn ger ändå en acceleration från noll till hundra på 8,1 sekunder – men att kalla det för körglädje är att ta väl stora ord i sin mun.

På det hela taget har Toyota skapat en RAV4 som är den bästa hittills – om inte annat är säkerhetssystemet Safety Sense, med aktivt krockskydd där fotgängardetektion ingår, standard på alla versioner. Den som väljer RAV4 AWD, får också dra ett släp på upp till 1 650 kilo, det är mer än dubbelt upp jämfört med den framhjulsdrivna versionen.

MIKAEL LINDBERG

KORTFAKTA

TOYOTA RAV4 2,5 ELHYBRID AWD-i

Pris: Från 301 900 kr (Life).

Motor: Bensin, 4 cyl, 2 487 cm^3.

Effekt: 219 hk/163 kW.

Vridmoment: 221 Nm vid 3 600–5 200 varv/min

Elmotor: 64 hk/48 kW.

Vridmoment elmotor: 121 Nm.

Systemeffekt: 222 hk.

Prestanda: Toppfart 180 km/h, 0–100 km/h: 8,1 s.

Längd/bredd/höjd/axelavstånd: 460,0/185,5/168,5/269,0 cm.

Tjänstevikt/max last/släp: 1 725–1 805 (prel.)/420–500/1 650 kg.

Garantier: Nybil 3 år/10 000 mil. Vagnskadegaranti 3 år. Lack 3 år. Rostskydd 12 år. Assistans 3 år.

Förbrukning blandad körning: 4,6 l/100 km enl. NEDC.

CO_2-utsläpp: 105–109 g/km.

- Autobroms
- ~~Alkolås~~

+ Säkerhetssystem som standard på alla versioner
Design

– Man behöver vänja sig vid CVT-lådor
Hållbar bränsledeklaration?

› Thule Motion XT XL

\+
Säkerhetssystem som standard på alla versioner, design.

–
Man behöver vänja sig vid CVT-lådor. Hållbar bränsledeklaration?

Det säkraste valet när du vill ha med dig allt

Med Thule Motion XT XL på bilen kan du ta med dig allt, utan att kompromissa. Smarta funktioner och användarvänlig design gör den lätt att montera och enkel att hantera. Men viktigast av allt – det är den säkraste takboxen du kan hitta, enligt ett omfattande test av Norges Automobil-Forbund och Testfakta. På Thule sätter vi säkerheten främst. För dig och för människorna runt dig.

Bring your life
thule.com

BLIVANDE TRAFIKLÄRARE. MHF:aren Dennis Andreasen är snart färdig trafiklärare. Här visar han handledningsboken. Det är många moment som en trafiklärare ska gå igenom med varje elev.

TRAFIKSÄKER. Dennis ögonsten – siberian huskyn Shanti åker säkert i bilen. FOTO: MARI HAGLUND

MHF:aren som ska bli trafiklärare

MHF-medlemmen Dennis Andreasen kombinerar yrket som bussförare med att utbilda sig till trafiklärare. Han är ledamot i MHF Malung.

–Trafiksäkerhet tycker jag är det roligaste på utbildningen, säger Dennis.

DENNIS ANDREASEN ÄR ledamot i MHF Malung och sitter i valberedningen för MHF Bergslagen. Han är född 1987 och bor i byn Rågsveden i Vansbro kommun. Dennis blev medlem i MHF 2012.

Hur kommer det sig att du engagerade dig i MHF?

– Trafiknykterheten var det som lockade mig. Jag anser att det är viktigt att man inte ska köra bli påverkad av alkohol eller droger, berättar Dennis.

– Och så ville jag engagera mig i trafikfrågor.

DENNIS STUDERAR TILL trafiklärare. Han kombinerar studierna med jobbet som bussförare. Just nu gör han praktik på Vansbro trafikskola.

– Utbildningen är ett och ett halvt år. Jag kommer att vara färdig i april, säger han.

Hur kommer det sig att du valde att utbilda dig till trafiklärare?

– Jag har ett stort intresse för trafikfrågor, berättar Dennis.

– Min tanke är att först utbilda mig för att bli trafiklärare för B-körkort och sedan gå vidare på den tunga sidan – med buss och lastbil.

> ”Nu tycker jag att folk kör sämre än jag tyckte tidigare. En ny reflektion är att det inte gäller alla trafikanter.”

VÄGLEDNING. Handledningsbok för trafiklärare. Det är många moment som en trafiklärare ska gå igenom med varje elev.

Trafiksäkerhet tycker han är den roligaste delen av utbildningen. Dennis syn på trafik och folks beteende i trafiken har förändrats sedan han började på utbildningen till trafiklärare.

– Nu tycker jag att folk kör sämre än jag tyckte tidigare. En ny reflektion är att det inte gäller alla trafikanter, säger han.

– Jag stör mig mycket på folk som inte använder blinkers.

EN VIKTIG DEL AV utbildningen till trafiklärare är den pedagogiska biten.

– Man sitter som övningslärare. Då sitter jag som trafiklärare med en elev och håller en riktig lektion i bilen. I baksätet sitter en ordinarie trafiklärare och bedömer min insats, förklarar Dennis.

Det är en nyttig erfarenhet att hålla lektion som övningslärare, tycker han.

– När man sitter med en elev i bilen och ser en annan trafikant göra fel i trafiken, det vill säga ett dåligt exempel. Då kan man fråga eleven – hur tänkte den där föraren? Då kanske eleven lär sig någonting, säger Dennis.

Han plockar fram en handledningsbok för trafiklärare, där beskrivs varje moment som ska ingå i körkortsutbildningen.

– Det är många olika moment som en trafiklärare ska gå igenom med varje elev, konstaterar Dennis.

Vad tycker du om den pedagogiska delen av utbildningen?

– Det kommer mer och mer. Det är kul att se hur eleverna växer, säger Dennis.

– Som min lärare sa, alla elever är olika. Det gäller att hitta rätt nyckel till varje elev.

Hur länge har du haft körkort?

– B-körkort sedan 2005. Jag tog busskort (behörighet D) 2013 och taxilegitimation 2012.

Studierna och jobbet fyller det mesta av Dennis tid.

– Jag hinner inte med så många intressen, konstaterar han.

– Jag har en snöskoter, jag gillar allt som har med vinter att göra.

HUNDEN SHANTI – en åttaårig siberian husky är Dennis favorit.

– Shanti är min ögonsten. Hon är egentligen min brorsas hund. Jag tar hand om henne, berättar Dennis.

– Vi har en släde som hon brukar få dra på isen.

Trafiksäkerhet är inte bara viktigt för människor, utan även för hundar.

– Shanti är trafiksäker, hon åker i en säker sele i bilen, säger Dennis.

MARI HAGLUND

Kawasaki W800 - The Original Icon

W800 STREET och W800 CAFE startar en ny era för W-familjen som har sina anor över ett halvt sekel bakåt i tiden, till ikonen W1 från 1966. Nu har tiden kommit för att återuppta denna legendariska modellfamilj, i modernare fattning. Kawasaki W800 STREET och W800 CAFE är båda A2-godkända med sin effekt på 35kW.

För mer information och färger besök www.kawasaki.se

Kör alltid ansvarsfullt. Kör alltid inom gränserna för din kompetens, dina erfarenheter och din maskin. Bär godkänd hjälm och skyddkläder.
Händelserna som avspeglas på bilden ägde rum under kontrollerade förhållanden och utav professionella förare

Samarbetspartners

svedea MOTUL

Kawasaki

BMW

Det går bra för BMW nu. Framför allt är bokningslistorna för deras stora boxermotorförsedda äventyrs-mc R 1250GS fulltecknade. Men det är även ett stort sug efter tillverkarens mindre modeller, som denna F 850GS som är ny för 2019. Med bland annat kedjedrivning, konventionell framgaffel och 21-tums framhjul är den mer offroadanpassad än modellstorebrodern. Under tanken hittas en 853-kubiks vätskekyld tvåcylindrig motor.

Uppvisning

Ingen mässa utan lite action. Däckrök, vrålande motorer och ett gäng unga grabbar med bra balanssinne och mycket energi. Där har ni receptet för en rafflande stuntuppvisning.

MC Mässan – vatte

I slutet av januari varje år arrangeras MC Mässan, som alternerar mellan Stockholm och Göteborg. I år var det huvudstadens tur, men med skillnaden att tillställningen var förlagd till Friends Arena istället för Älvsjö som brukligt.

Bakom arrangemanget står Motorcykel-

Indian

Det anrika märket Indian har misshandlats under många decennier genom oseriösa satsningar. Detta tills amerikanska Polaris tog över rättigheterna för några år sedan. Nu är Indian åter en av de starkaste aktörerna på mc-marknaden, och bättre ska det bli. Framför allt då de nu har anställt den svenska mc-stjärndesignern Ola Stenegärd. Här med Stephan Nordström från Polaris Sverige.

Ducati

För tio år sedan stod valet mellan sporthoj eller glidare. Idag är det snarare mellan äventyrshoj eller någonting retro, gärna en vass och lättkörd. Ducatis bidrag till det sistnämnda heter Scrambler, som byggs i ett flertal versioner varav denna heter Café Racer. 803 kubik och 73 hästkrafter är vad som står till buds.

Husqvarna

För tio år sedan köpte BMW upp rättigheterna till namnet Husqvarna och byggde en landsvägsanpassad offroadhoj. Därefter sålde de märket vidare till KTM som in sin tur tagit upp lite av Husqvarnas arv med modellerna Svartpilen och Silverpilen. De klassikerklingande namnen till trots handlar det dock om ombyggde versioner av KTM:s egna hojar.

Utställning

Innerplanen på Friends Arena fylldes i dagarna tre av landets mc-importörer. Övriga utställare stod att finna uppe på läktargångarna.

nhål för entusiaster

branschens Riksförbund (McRF) och i centrum står givetvis mc-tillverkarnas senaste modeller. Men mässan inkluderar även allt annat som har med den tvåhjuliga hobbyn att göra, från kläder och hjälmar till reservdelar.

Vi har plockat ut några av mässans tvåhjuliga höjdpunkter.

Yamaha

Trender inom mc-världen börjar ofta med att folk bygger om gamla billiga hojar till något nytt och spännande. Tänk bara på choppers, caféracers och streetfighters. Sedan tar mc-tillverkarna vid och designar nya modeller i samma anda. Yamaha XSR 900 är ett bra exempel på en sådan trend, en modern hoj med ombyggda retrovibbar.

Triumph

Triumph fick sig en knäck på 1970-talet, men idag lever märket starkare än någonsin. Mycket tack vare att de hållit fast i designarvet från klassiker som Bonneville, men integrerat den senaste tekniken. Bland deras senaste modeller hittar vi T120 Diamond med 1 200-kubiksmotor och sexväxlad låda.

Kawasaki

Nämn Kawasaki för någon som körde mc på 1970-talet och de får någon skräckfyllt drömskt i blicken. Dagens maskiner är betydligt mindre nyckfulla, men det hindrar inte tillverkaren från att flörta med gångna tider. Deras modellserie Modern Classics, här närmast en Z 900RS, är ett bra exempel på det. Som förr, fast med absbromsar och allt annat modernt.

REPORTAGE:
MIKAEL SANDHOLM (TEXT)
JOACHIM CRUUS (FOTO)

Framtiden

Motorcykelbranschens Riksförbunds ordförande Niklas Kristoffersson ser positivt på framtiden. Framför allt visar statistiken att andelen tvåhjuliga elfordon ökar stabilt, men även motorcyklar i de lägre kubiksklasserna är på frammarsch.

Rid i bergen.

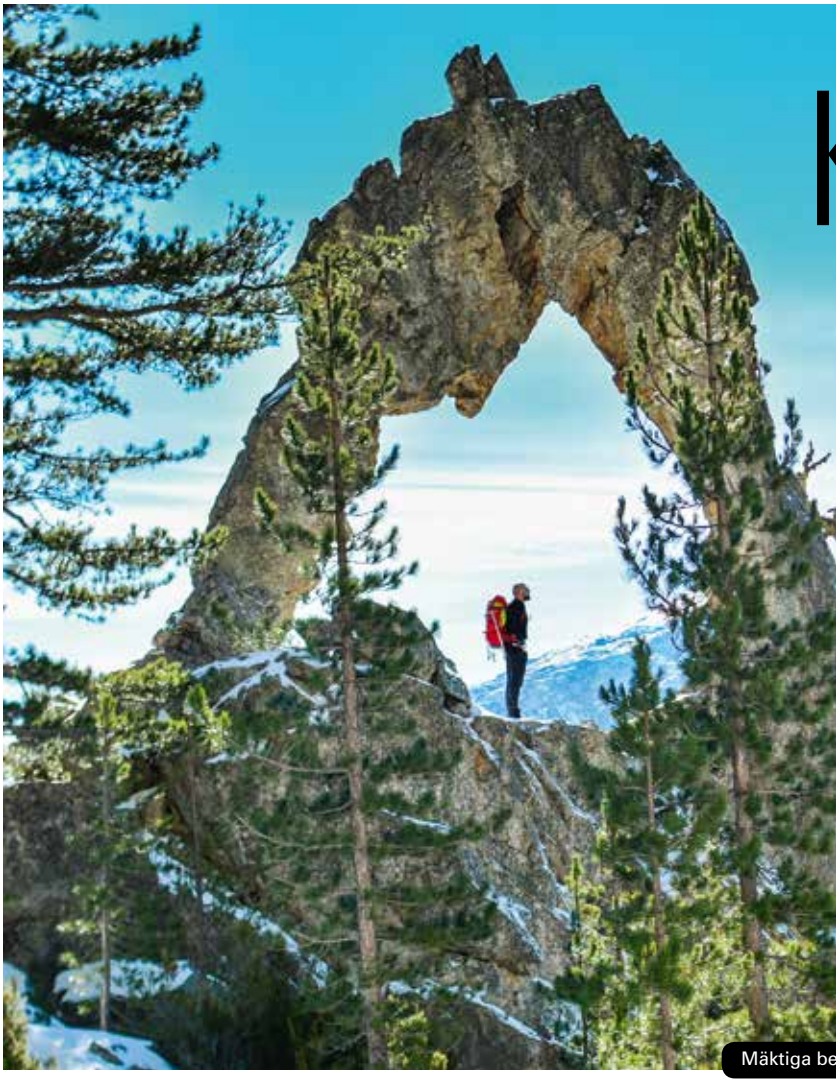

Mäktiga be

Hyr bil och upptäck ön.

Historiska Calvi

Korsikanska vägäventyr

rg.

Terrängcykling.

Norra Korsika är som gjord för slingriga bilfärder genom bergspass och djupa dalgångar. Den storslagna naturen inbjuder dessutom till vandring på hög höjd.

FRUKOSTEN PÅ HAVSNÄRA Castel Brando i Erbalunga, strax norr om hamnstaden Bastia, är ett under av enkelhet och lyx. Nybakat surdegsbröd, lagrade ▶

Lantgårdshotellet La Signoria.

ostar, charkuterier och hemlagade marmelader. Hotellet, med prunkande trädgård, är ett gods från 1800-talet, där ägarna Jean-Paul och Joelle Pieri gärna berättar den brokiga historien.

Det finns många gamla gods i regionen, eller Maisons d´Américains, som de också kallas. En gång i tiden byggdes de av korsikaner som emigrerade till Latinamerika, för att sedan återvända ekonomiskt oberoende.

GÅRDAGENS CYKELUTFLYKT känns rejält i låren, efter ett par mil längs knixiga stigar i bergen. Trampturen gick genom en blommande landskapsidyll, med doftande fläder, röd vallmo, rosor och kaprifol.

Och så var det middagen på Le Pirate i den lilla hamnen. En fisk- och skaldjursmeny komponerad av den populäre kocken Jerry Monmessin, med hummertortellinin som absolut höjdare. Den omskrivna restaurangen ligger i skuggan av ett genuesiskt vakttorn, som ser ut att vaka över de medeltida stenhusen med dess gränder och prång.

Men nu är det dags för vidare färd till Patrimonio på andra sidan Cap Corse.

Den bergiga halvön är mer likt en öde utpost, med slingrande vägar, som kräver sin goda tid.

Bilturen tar mig genom byarna Rogliano, Centuri, Pino och Canari. Picknicklunchen med bifftomater, rökta korvar, coppa, baguette och yoghurt kommer väl till pass när vi anländer till den medeltida byn Nonza, som på håll ser ut att klamra sig fast på ett klippstup. Högt ovan byn reser sig ännu ett imponerande vakttorn.

Stranden är täck av svart klappersten och den branta vandringen ner till havet är väl värt mödan.

PATRIMONIO ÄR SJÄLVA centralpunkten i regionen Nebbio. Här finns flera gamla bondgårdar där familjerna fortfarande tillverkar ost och charkuterier enligt gamla recept. Längs sluttningarna frodas vinstockarna och bildar prydliga mönster i terrängen. Många familjer satsar även på vinproduktion i mindre skala.

MÄKTIGA VYER. Monte Cinto-massivet mäter drygt 2 700 meter över havet.

ALLTID SÄSONG. Korsikas djupa dalgångar är bördiga året runt

På besök i Monticello.

Det är nära till La Dimora, en gammal 1700-talsgård som varsamt renoverats av Carole Leccia och Antoine Tejero. Det har tagit dem två år att förvandla ruinerna till mysigt lantgårdsboende, med ett dussin rum och liten restaurang.

– Det här är en dröm som vi förverkligat, och läget kan inte bli bättre för den som gillar att ha närhet till både berg och hav, säger Carole, som lockar med bläckfiskgryta och havskräftor till middag.

NÄSTA MORGON är det bergsvandring med guiden Sébastien Maury som gäller, upp till sjön Ninu på närmare 1 800 meters höjd. Den två timmar långa bilresan är väl värd mödan. Från La Dimora leder kustvägen vidare genom det säregna ökenområdet Agriates. Fram till mitten av 1800-talet var det här Bastia-regionens ”brödkorg”, där man skördade vete, oliver, vindruvor och apelsiner i mängd.

Nu ligger fälten övergivna, uppätna av doftande maquis, den täta buskvegetationen som blivit ett kännetecken för ön. En kompakt och taggig miniatyrskog fylld av doftande kryddväxter som salvia, timjan, rosmarin och myrten.

Vi har nu bytt klimat, från 20 plusgrader nere vid havet till drygt tio vid parkeringen, med bergsmassiven hukande över oss. Mäktiga Monte Cinto är allra högst och mäter drygt 2 700 meter över havet. Solen skiner från en klarblå himmel, med de snötäckta topparna i skarp kontrast.

Korsikas inre domineras av Parc Naturel Régional de la Corse, med ett nät av vandringsleder och övernattningsstugor Från norr till söder och tvärs över de centrala delarna av Korsika.

TUREN TILL SJÖN är inte lång, men desto mer krävande, med ett par timmars brant vandring genom tallskog, in i klippterräng och över vidsträckta snöfält.

Flatmo
Textila inredningar
DYNOR - RESÅRMADRASSER
BÄDDMADRASSER - MATTOR
www.flatmo.se 0696-400 95 info@flatmo.se

t. Här betar kor och får.

SVENSKAR PÅ TUR. Vi älskar att vandra, säger Urlika och Peter Kreivi från Stockholm, som bor i bergsbyn Monticello.

– Den här leden hör till en av mina favoriter, just för variationens skull, säger Sébastien, där vi passerar förbi små vattenfall och övergivna stenhyddor.

Han föredrar de mindre kända lederna.

– De flesta vill ju vandra den klassiska höghöjdsleden GR20, men den är helt hopplös på sommaren med alltför många turister, suckar han och pekar ut sina favoriter på kartan.

Väl uppe på den snötäckta platån ligger sjön, som fortfarande är täckt av is.

Men om bara en månad betar vildhästar, får och kor av grönskan här uppe, konstaterar Sébastien där vi stunden senare njuter av matsäcken vid en av klipporna.

AFTONENS NATTLOGI på exklusiva La Signoria strax utanför den charmiga staden Calvi känns mer som en dröm, i synnerhet efter det svettiga äventyret med Sébastien. Lantgårdshotellet ligger mitt bland citrusodlingarna, med vid vy över de böljande Balagnebergen.

Köksmästaren Alexandre Fabris är känd för sin korsikanska kokkonst kryddad med vilda örter från bergen och franskt finlir.

Han serverar nyskördad grön sparris, färskosten brocciou och lufttorkad skinka, samt en bouillabaisse på guldbrax och hummer.

Efter ett kortare stopp i Calvi nästa morgon, för att besöka det väldiga fortet, kör jag vidare mot Balagnebergen längs Strada di l´Artigiani – hantverkarnas väg. Balagne är en bördig region öster om Calvi med flera små bergsbyar där konsthantverket fått renässans.

Längs färdrutten finns skyltar med pilar som visar vägen till nyslungad honung, ost och charkuterier.

I Feliceto provsmakar jag olivolja med nybakat lantbröd, och i Avapessa är det läge för ett besök i den botaniska trädgården för att

Solmogna tomater från Calvi.

därefter få vara med om när fårfarmaren Régine Heitlzer vallar hem djuren för mjölkning.

VÄL FRAMME i Monticello ger jag mig ut på ridtur mellan grannbyarna, med bergshotellet A Piattatella som utgångspunkt.

Ulrika och Peter Kreivi från Stockholm bor på hotellet. De gillar att vandra och är nu på Korsika för tredje året i rad.

– Vi ville bo på ett bra hotell, kunna gå rakt ut i naturen och ha tillgång till bra restauranger, berättar Ulrika. Därför blev det A Piattatella.

För det mesta tar de bilen till någon av grannbyarna, för att vandra i 5-6 timmar.

De tipsar också om Restonicadalen, sydväst om den gamla huvudstaden Corte. En vandring längs floden mot de högalpina bergen.

Dit ska jag i morgon med Sébastien, som lovat mig bad i naturliga pooler och en stärkande vildsvinsgryta till lunch …

CENNETH SPARBY

Din husbil – vår viktigaste affär!
Ska du köpa eller sälja husbil?
Rikstäckande förmedling av husbilar
Tryggt - Enkelt - Säkert
FRITIDSBILEN.SE
www.fritidsbilen.se
08-6844 33 20

BADLIV. Det finns gott om stränder på norra Korsika, och solen värmer rejält tidigt om våren.

Blomsterprakt längs vägen mot Erbalunga.

Färgglatt balkongliv.

FAKTA

SÅ RESER DU DIT

• Langley Travel har haft flygcharter till Korsika i drygt 20 år, med direktflyg från Stockholm, Göteborg och Köpenhamn samt med boende i bland annat Calvi och Ile Rousse på den nordvästra delen av ön. Ving och Apollo är två andra arrangörer.

• Annars kan du flyga direkt till Bastia med Norwegian från 1 500 kr t/r. Men det går också att ta med bilen på färjan från Nice. Lätt och hyfsat billigt att hyra bil, från 1 900 kr/veckan för till exempel en Fiesta eller Polo.

TA DET LUGNT!

• Ön är som gjord för en veckas bilsemester. Men gapa inte över för mycket, för Korsika är större än man tror. Dessutom är dess skönhetsvärde så pass stort att resan kräver god långsamhet. På Korsika räknar man i timmar, inte i kilometer.

ATT BO

• Det finns många boenden att välja mellan, från enklare vandrarhem och rum med frukost till rustika lantgårdsboenden och lyxhotell vid havet.

• Fyra stilfulla varianter är La Dimora strax söder om St Florent, La Signoria nära Calvi, A Piattatella i byn Monticellu och Dominique Colonna utanför Corte. Dubbelrum från 2 300 kr. Vill du bo enklare, betydligt billigare och med absolut närhet till bergen och fin vandring finns Maison forestière de Tartagine i dalen med samma namn, samt hotel Acqua Viva i Niolu. Dubbelrum från 600 kr.

KABE
RENTAL
Kontakta oss om du är intresserad eller vill ha mer information och prisuppgifter.
Telefon: 036-39 37 25
E-post: info@kaberental.se
Webb: www.kaberental.se
Hyr snabbt, enkelt och tryggt!

Jula Camping & Stugby
Välkommen till oasen i Skara!
Skara camping med gångavstånd till centrum.
Nära till hotellet, Jula-huset, City Gross, McDonalds, OKQ8 och Vilans fritidsområde med friluftsbad, sportanläggning och nybyggt badhus med stor rutschbana.

Jula Camping & Stugby
Vilangatan SKARA
Tel: 0511-31 00 00
E-post: info@julahotell.se
www.julacamping.se
Fritt WiFi inom campingområdet!

Se fördelarna du också!

Bli medlem för 150 kr/år

Som medlem i Älgskadefondsföreningen får du ekonomisk hjälp om du råkar ut för en kollision med något av det anmälningspliktiga viltet.

Medlemskapet är personligt och gäller för alla motorfordon som du är registrerad ägare till oavsett om du har hel-, halv- eller trafikförsäkring.

Du kan få ekonomisk hjälp med upp till
8 000 kr/olyckstillfälle
för självrisk, reparation, hyrbil och bärgning.

Älgskadefondsföreningen är en ideell, rikstäckande förening som sedan 1973 verkat för att minska antalet viltolyckor i trafiken. Vi är idag Sveriges ledande oberoende aktör inom vilt- och trafiksäkerhetsområdet. Verksamheten inriktar sig på att informera om viltolycksrisken samt påverka berörda aktörer för att förebygga viltolyckor. Föreningen har cirka 80 000 medlemmar.

Älgskadefondsföreningen

Vill du veta mer?
Besök vår hemsida www.algen.se

Sébastien Maury guidar turister i bergen.

Frukostdags på La Signoria utanför Calvi.

FAKTA

KÖK VÄRT ATT UPPTÄCKA

• Maten på Korsika kan bäst beskrivas som rustik, med en blandning av det bästa från Frankrike och Italien. Vildsvin, kastanjer, charkuterier, och starka ostar är vanliga ingredienser i matlagningen.

Ö FÖR FRILUFTSLIV OCH ÄVENTYR

• Korsika har mycket att erbjuda för friluftsfantasten. Vandring och cykelturer hör till de mer populära aktiviteterna.
www.corsica.forhikers.com
www.interracorsa.fr

GUIDE MED KOLL

• Vill du ha med dig en kunnig korsikavandrare under vistelsen kan du kontakta Sébastien Maury, som gärna guidar mindre grupper på 2–4 personer. Mejla förfrågan på *uvagabondumuntagnolu@gmail.com*

RES LÄNGS SMAKRIKA VÄGAR

• Passa på att bila längs Route des Sens, som är markerade smakrutter längs mindre vägar över hela Korsika. Kolla även La Route des Savoir-Faire de Balagne, som är en guide till hantverk, och lokal mat i bergsbyarna ovanför Calvi och Ile Rousse. Missa inte byarna Pigna och Sant´Antonio!
www.gustidicorsica.com
www.routedesartisans.fr

BÄSTA TID ATT RESA

• Vill du bilsemestra i lugn och ro är slutet av april fram till mitten av juni som allra bäst. Alternativt mitten av september till slutet av oktober. Undvik högsäsongen i slutet av juli och hela augusti.

PRISNIVÅ

• En trerättersmiddag på bättre restaurang kostar från 400 kr. På lunchen kan man dock äta prisvärda korsikanska menyer med tre rätter från 15 euro.

MER MATNYTTIGT

• På den officiella turistsajten *www.visit-corsica.com* finner du info kring natur, kultur, aktiviteter, mat, dryck och logi.

HRF satsar på tydligare villkor

Husvagnsbranschens Riksförbund (HRF) satsar nu på konceptet ”Certifierad Verkstad Husvagnar & Husbilar” hos sina medlemsföretag.

Kraven på kvalitet och miljötänkande ökar, liksom tydligare villkor när det gäller verkstadsarbeten, säger Tomas Haglund, ordförande i HRF. Därför har vi tagit initiativet att ansluta oss till Certifierad Verkstad.

Det handlar om att HRF-medlemmarnas kunder ska känna ökad trygghet vid köp och verkstadsarbeten på husbilen och husvagnen.

– Vi är också positiva till dialogen med Sveriges Fordonsverkstäders Förening, som också hjälper till med att kraven på vår bransch förtydligas, betonar Tomas Haglund.

VILD VINTER-CAMPING I LAPPLAND

Satsa på vild vintercamping i Kittelfjäll. För denna vinter öppnar Camp Kittelfjäll i södra Lapplandsfjällen. En campingplats med panoramavy över det dramatiska fjällandskapet.

Campingplatsen med stort servicehus ligger nära skidlift, pister och skoterleder. Dessutom finns det under sommarhalvåret möjlighet till fiskeutflykter och fjällvandring längs markerade leder.

Fullt utbyggd kommer anläggningen att erbjuda 125 platser.

Taktält för äventyraren

Thule Group satsar nu på taktält, genom ett förvärv av Tepui Outdoors, som är en ledande nordamerikansk tälttillverkare. Ett led i Thules fortsatta satsning på aktiv fritid.

Taktält på bilen erbjuder konsumenter ett bra sätt att utnyttja sin befintliga bil som bas för sin övernattning på avlägsna platser, säger Magnus Welander, vd och koncernchef för Thule Group.

Försäljningen av taktält ökar och passar väl in i Thules sortiment. Ett vettigt val för konsumenter som gillar äventyr och friluftsliv, menar Magnus Welander.

First Camp och Nordic Camping går samman

Sveriges största campingkedja bildas när Nordic Camping & Resort och First Camp slås samman.

– Det första steget mot att bilda en riktigt stor nordisk campingkoncern, säger det nya bolagets vd Johan Söör.

Den nya campingkedjan får 700 anställda på 40 anläggningar i Sverige och Danmark. Affären innebär att First Camp köps upp av Nordic Campings ägare, det norska riskkapitalbolaget Norvestor.

Campingkoncernen – som ännu inte fått något namn – blir störst på den svenska marknaden trots att marknadsandelen inte är högre än tio procent. 85 procent av de svenska campingplatserna är fortfarande fristående.

Skåne och Halland är idag starka regioner för det sammanslagna bolaget men Johan Söör satsar på att växa i hela Sverige.

Han förutspår att branschen kommer att förändras de närmaste åren.

– På sikt behöver vi investera ännu mer i gästupplevelser, digital utveckling och bokningssystem, vilket talar för att samordna verksamheten i en större kedja.

Med en större kedja finns också kan campinggästerna också erbjudas olika lojalitetsprogram på samma sätt som i hotellbranschen.

Premiär för husbil med plats för rullstol

Blucamp Sky Free är en engelsk husbil med handikappanpassning, som nu lanseras på Sverigemarknaden. Den är bland annat utrustad med bredare dörr och fjärrstyrd lyftramp för rullstolen.

Invändigt är det rena ytor som gäller. Indragna bänkskåp och höjdanpassade reglage. Jalusidörr till toaletten och skjutbart handfat är några detaljer.

Husbilen kommer att finnas med på Göteborgsmässan Leva&Fungera 26–28 mars 2019, där Varbergs Husbilar ställer ut.

– Vi tror på ett stort intresse eftersom detta är första gången det visas en serietillverkad, anpassad husbil i Skandinavien, säger Charles Fjellsöy på Varbergs Husbilar.

Den drygt sju meter långa husbilen, med ett pris på drygt 900 000 kronor har plats för fyra, varav en med rullstol. Utöver den anpassade bädden i bak finns även en sänkbar taksäng.

BRA STÄMNING
VAR DU ÄN ÄR

Det är lätt att trivas i en Hobby, oavsett vem du är eller vart du ska. Vi har något för alla; från små lättkörda modeller till rymliga barnkammarvagnar. Alla bjuder på hög komfort, smarta förvaringslösningar och snygg design.

Välkommen att hitta din favorit.

BRA HUSVAGNAR BLIR ÄNNU BÄTTRE!

SE 2019 ÅRS NYHETER!

Smarta innovationer, nya planlösningar och snygg design. Hobbys nya modellprogram är verkligen något alldeles extra. Besök din närmaste auktoriserade Hobbyåterförsäljare och upplev de fantastiska vagnarna.

AUKTORISERAD SVENSK HOBBY-ÅTERFÖRSÄLJARE

Hitta din närmsta återförsäljare:
www.hobbycaravan.se

Hobby

HUSVAGN-Svensson i LIDKÖPING AB

Skaragatan 67, 531 33 Lidköping | 0510 - 222 70
Vardagar 10-18, Lördagar 10-14, Söndagar (se hemsida)
www.husvagn-svensson.se

Kampa · Doréma · svenska tält · Fendt · LMC Meine Welt · carthago Das Reisemobil. · VANTOURER

Rustad för vintercamping

FOTO: KABE

Det mobila boendet blir allt mer av ett året-runt-boende där man utnyttjar sin husvagn eller husbil vid fler tillfällen under året. Det ställs andra krav än bara tak över huvudet och en lastlucka att förvara grillen i. Kabe har tagit fasta på att de som nyttjar sin husvagn under vintern hellre ägnar sig åt matlagning inne i vagnen. Resultatet är vagnar med frontkök, som nu rullas ut i allt fler modeller. Vi passar samtidigt på att tipsa lite om vintercamping.

KABE JOBBAR HÅRT på att befästa sin ställning som tillverkare av husvagnar anpassade till det skandinaviska klimatet. Det handlar exempelvis om ett nytt kök med större arbetsytor för de som gärna lägger ner lite extra tid och engagemang när det gäller matlagningen. Det handlar också om andra generationens golvvärme med fler inställningsmöjligheter och en effektiv isolering tillsammans med seriös ventilation som håller fukten borta.

Just vintern ställer extra stora krav på ventilationen då köldbryggor i väggar, tak och golv skapar kalla ytor där fukten fälls ut från den uppvärmda och fuktigare luften i vagnen. Ett aktivt vintersportande betyder också att man drar in snö i vagnen och den snön smälter och ökar också luftfuktigheten inne i vagnen.

KABES VÄGGAR ÄR en slags sandwich-konstruktion med en fuktsäker isolering mellan aluminiumplåtar och väggarna är försedda med luftspalter där varmluften från golvvärmen och värmeelementen rör sig uppåt och håller väggarna torra. Värmen drivs både med gasol och elpatron, vilket betyder att du kan ha samma värmekomfort oavsett om du är på en campingplats och uppkopplad på elnätet eller om du fricampar någonstans.

En bra isolering är naturligtvis viktigt vintertid, men det ökar också komforten sommartid då det tar längre tid innan solen värmt upp vagnen de där riktigt varma dagarna.

Kabe har helt logiskt gett sin serie med frontköksvagnar tilläggsnamnet FK. Under modellåret 2018 fanns FK-vagnarna i storlekarna 560, 600, 630 och 740 och de erbjöds i två utrustningsalternativ, Royal eller Imperial.

En av skillnaderna är exempelvis spisen som är en fyrlågig gasspis med ugn i Royal-vagnarna, medan Imperial-vagnarna har en kombination av eldriven induktionshäll och två gaslågor samt en ugn.

> ”Med rätt däck är vinterkörning med husvagn inget större problem, men det gäller att beräkna extra restid då halkan kan slå till oväntat.”

Den kortaste vagnen, 560 FK, har en invändig karosslängd på 5,5 meter. Den har en dubbelsäng längst bak med förvaringsutrymme under sängen som även kan nås utifrån. Toalettutrymmet är hörnmonterat med vridbar toalett, handdusch och duschkar. Den vagnen har enbart enkelaxel.

Utrymmet ökar i takt med längden på vagnarna och med det kvalitén och utrustningsnivån både på toalettutrymmet, boendet och sovutrymmet.

NÄR VI KOMMER ÖVER sex meter i inre karosslängd, 630 FK, kan man välja mellan enkelaxel eller boggi, medan 740 FK enbart levereras med boggi. Den senare vagnen har en karosslängd på 7,38 meter och fem olika planlösningar för sovutrymmet med plats för upp till fyra personer.

I höstas visade Kabe sin 780 FK, som bara finns med boggi. Den är störst i FK-serien med invändiga måtten 2,35 meters bredd och 7,2 meters längd. Även här finns fem olika planlösningar för sovutrymmena med fasta bäddplatser för upp till fyra personer.

Flera kombinationer av långbäddar, dubbelsäng och våningssängar är möjliga i den

FOTO: KABE

Ljus och luftig inredning i Kabes minsta frontköksvagn, Royal 560 FK. Panoramafönstret över köket är också specifikt för vagnen.

Stor sittgrupp med sovutrymmet bakom och längst bak ett toalettutrymme tvärs över vagnens bredd, vilket ger utrymme för duschkabin.

Ljus träslag, panoramafönster i taket och en rejäl spis med induktionshäll i Kabe 80 FK borgar för utsökta middagar när kung Bore sliter i vagnhörnen.

här vagnen som passar utmärkt för familjen. Här är toalettutrymmet med duschkabin placerat längst bak och fyller hela vagnens bredd.

Den största frontköksvagnen är välutrustad med rejäl kyl och frys.

Kabes stora frontkökvagn, 780 FK, har ett välutrustat badrum med gott om utrymme både runt tvättfat och i skåp. Ljust och snyggt.

Vintercamping handlar också om köregenskaper där det finns lagkrav på vinterdäck även till vagnen och dubbdäck om dragbilen har det. Kabe har valt att förse sina vagnar med något man kallar Kabe Safety Driving System med bland annat längre dragbalkar och en slags krängningshämmande funktion på axlarna samt elektroniskt styrt antisladdsystem.

MED RÄTT DÄCK är vinterkörning med husvagn inget större problem, men det gäller att beräkna extra med restid då halkan kan slå till oväntat. Svartis eller stora mängder snö med risk för planing är alltid en utmaning och den utmaningen blir än större med en vagn efter. En dragbil som är tyngre än vagnen, gärna fyrhjulsdriven, med kort överhäng bak för minsta avstånd från krok till bakaxeln ger tryggare egenskaper vintertid. Lika bra eller bättre däcken på vagnen och gärna boggi bättrar på oddsen än mer.

Kör du i Norrland med mycket snörök så tänk på att ett husvagnsekipage är brett och kan feltolkas av mötande fordon när de går in i snöröken. Tänk också på att bakljusen snabbt täcks av yrsnö som inte smälter om du har led-baserad belysning.

Detta i kombination med att vagnarna är vita, precis som snön, skapar risker då ett husvagnsekipage oftast körs långsammare. Tvingas du stanna vid vägen, var uppmärksam på annan trafik, ha alltid reflexväst och var snabbt ut med varningstrianglar. Ha gärna med de här blinkande varningspuckarna för att säkra upp extra mycket.

VÄL HEMMA IGEN efter en härlig vintersemester med husvagnen kan det vara frestande att bara ställa in den i vinterförvaringen igen, eller köra den till uppställningsplatsen för vårens och sommarens härliga dagar. Tänk på att först tvätta bort allt smuts och salt från vintervägarna annars är det stor risk att du får kosta på dig en bromsrenovering inför besiktningen. Mycket salt i bromssystemet får garanterat rörliga delar att kärva med bromsar som ligger på som resultat.

STEFAN NILSSON

I den kortaste av frontköksvagnarna, 560 FK, har Kabe valt att placera toalettutrymmet i hörnet bredvid dubbelsängen längst bak.

Senaste nyheten i Kabes frontköksserie heter 780 FK och den är en flexibel vagn med flera olika planlösningar med bland annat våningssängar.

En svängd arbetsplats ger bra tillgång till alla ytor för kocken i nya frontköksvagnarna från Kabe. Här Royal 560 FK.

ADRIA
Living in Motion

Så många äventyr, så många berättelser.

Living in motion. I alla fritidsfordon från Adria känner du att äventyret står för dörren, för ett fritidsfordon från Adria är inte bara ett fordon utan också ett sätt att leva - vi kallar det Living in motion. I vårt utbud inför 2019 hittar du prisbelönta husvagnar och husbilar samt en ny van-generation - alla med unik utrustning och ett stort urval av planlösningar. ***Vi har inspirerat till äventyr sedan 1965.***

WWW.ADRIA.SE

ADRIA AB
Box 15
560 31 Tenhult
Sverige

#INSPIRINGADVENTURES

MHF Gävle satsar på närradio

FOTO: MARI HAGLUND

INSPELNING. Ove Sandert leder det nya radioprogrammet MHF-radion och är skapare av Musikkrysset.

HEMLIG GÄST. Jultomten dök upp som hemlig gäst på MHF Gävles grötfest och i MHF-radion. Här intervjuas tomten av Ove Sandert.

FOTO: BENGT-OLOF BOKSTRÖM

MHF Gävle har börjat sända närradio. Ordförande Ove Sandert intervjuar gäster och sänder ett musikkryss i programmet MHF-radion.

MHF GÄVLE SÄNDE sitt första program i närradion Radio Gävle den 12 december. Programmet sänds varje onsdag mellan klockan 17 och 18. Radio Gävle sänder på frekvensen 102,7 och kan höras i Gästrikland och i Norduppland.

– Tanken är att ha intressanta gäster och sända Musikkrysset i MHF-radion, berättar Ove Sandert.

Varje månad konstruerar Ove ett eget musikkryss, i stil med Melodikrysset som sänds i P4 Sveriges Radio. Musikkrysset har funnits sedan 2015.

Hur är det att sända radio?

– Jättekul och spännande. Vi har fått en positiv respons från våra gäster, det är roligt. Trots att programmet är helt amatörmässigt, säger Ove Sandert.

I varje program kommer Ove Sandert att intervjua en gäst.

– Som gäster har vi bland annat haft Stefan Carlbaum, vd för Gävles parkeringsservice, och Johnny Gustavsson som är drogsamordnare på Gävle kommun, berättar han.

– Vår förhoppning är att någon gång ha med en rattfylleridrabbad som får berätta sin historia. Polisen och räddningstjänsten skulle vi också gärna ha som gäster.

Hur går inspelningen till?

– Den gör vi i närradions lokaler. Min fru Vicky är tekniker. Hon är suverän på det, säger Ove Sandert.

PÅ MHF GÄVLES GRÖTFEST i januari spelades både ett musikkryss och intervjuer in. Programgästen var Kristian Lindgren från Systembolaget som pratade om alkoholfria drycker.

– På grötfesten kom det också en hemlig gäst, säger Ove Sandert.

Vem var gästen?

– Det avslöjas i programmet.

Men Motorföraren har lyssnat på programmet och kan avslöja att den hemliga gästen var jultomten.

På onsdagar kan du lyssna på MHF-radion på Radio Gävle 102,7 eller när som helst på mhfgavle.se

MARI HAGLUND

KABE MADE IN
SWEDEN

Upplev nya KABE 2019.

När man bor i en husvagn eller husbil ska livet vara enkelt. Därför har vi gått hela vägen – och lite till – i vår strävan att fylla våra produkter med så mycket smarta lösningar, funktioner och bekvämligheter som är möjligt. Vi har skapat husvagnar och husbilar som vi själva vill bo och leva i, med unik konstruktion och avancerad teknik. Ergonomiskt formade soffor, ställbara sängar med spiralmadrass, flexibelt kök utan kompromisser och textilier av högsta kvalitet. Det är några exempel på komfort du genast upplever. Vår värme- och ventilationslösning Smart Climate System gör din KABE till en av marknadens absolut bästa för året-runt-bruk.

Och KABEs husvagnar och husbilar är utrustade med den senaste tekniken. Ett exempel är den prisbelönta manöverpanelen KABE Smart D*, som styr och övervakar alla funktioner och som kan kopplas till mobilen via Smart D Remote-appen.

Välkommen in till din KABE-återförsäljare så berättar vi mer!

kabehusvagnarhusbilar

Classic-serien har en standard- och utrustningsnivå som kan avvika från beskrivningen. Hör med din återförsäljare!

Alltid steget före

KABE

www.kabe.se

Rutbyte – en allt mer avancerad

Vindrutorna blir allt större och de blir samtidigt en allt viktigare del i bilarnas säkerhetsutrustning. De kom till för att skydda bilförarna mot väder, vind och stenskott. Kanske en och annan buske också för den delen. Nu är de en bärande del i bilens konstruktion och hållare för några av de numera viktiga säkerhetssystemen.

I TAKT MED ATT vindrutorna blivit större har tillverkarna också jobbat hårt för att få ner vikten. Detta både för att de sitter högt, och en tung vindruta ger hög tyngdpunkt, och för att man jagar vikt i moderna bilar för att hålla nere förbrukningen.

På insidan av vindrutan sitter dessutom kameran som läser av vägen framför bilen och ger information till bilens dator. Information som tolkas och ligger till grund för när säkerhetssystemen varnar eller griper in för att undvika en olycka eller hålla kvar bilen i körfältet.

”Vi räknar med en arbetstid på 1,5 timmar för ett normalt vindrutebyte.”

Vi tittade in hos Liljas bil i Växjö för att se hur ett vindrutebyte går till idag och vilka krav som ställs för att en vindruta ska behöva bytas. De hade en Volvo XC60 som skulle få en ny ruta inne i verkstaden.

– Den här bilen är så gott som helt ny, säger Johannes Nikolausson som är skadereglerare på Liljas. Den är av 2019 års modell men föraren har haft otur och fått ett kraftigt stenskott i siktfältet. Då ska rutan bytas hur fin den än är i övrigt.

Han berättar att mindre stenskott kan lagas men det här är för stort för det. Särskilt då det sitter i siktfältet. Stenskott kan också leda till sprickor som sprider sig i glaset om de inte lagas i tid.

LILJAS BILPLÅTSLAGARE Hampus Karlberg börjar arbetet med att plocka bort vindrutetorkare och lister. Han fortsätter med att blåsa rent stora ytor runt vindrutan för att undvika att få smuts och vatten i ytan där den nya rutan ska limmas fast. Han tar också loss alla elanslutningar till klustret med kamera, radar, regnsensor och hållare för backspegeln.

Sedan sticker han igenom ett litet verktyg mellan rutan och karosskanten. Med verktyget drar han in en nylonlina genom limfogen. Linan fästs sedan på utsidan och Hampus använder ett annat verktyg för att i etapper dra linan längs limfogen hela vägen runt rutan.

NÄR RUTAN LOSSNAT får han hjälp av kollegan Christian Thulin med att lyfta bort den.

Den nya rutan packas upp, kontrolleras och rengörs noga. Särskilt på ytan där kameran och annan utrustning ska sitta.

– Här finns värmeslingor för att hålla isen borta vintertid och anslutningar till kameran, regnsensorn, radarn samt den automatiskt avbländande backspegeln, förklarar han.

Han flyttar över all utrustning från den gamla rutan, vilket är smidigt och snabbt gjort. Vissa delar trycks på plats, andra skruvas fast. Därefter är det dags att lägga lim-

l konst

fogen innan han får hjälp av Christian att montera den nya rutan. När den väl är på plats och limfogen är kontrollerad får limmet härda i 1,5 timmar.

– Vi använder ett tvåkomponents PUR-lim, förklarar Hampus, och det härdar utan att vi använder UV-ljus eller annat för att skynda på härdningen.

BILEN FÅR STÅ medan limmet härdar, sedan ansluts kontakterna och ett specialinstrument från Volvo, ett slags vattenpass, används för att justera utrustningen så att den sitter rätt. Därefter avslutar Hampus med en provkörning. Under provkörningen måste han köra på vägar med filmarkeringar och naturligtvis utan en massa snö som skulle förstöra det hela.

Han tar i det här fallet en runda längs motorvägen västerut och berättar att systemet kontrollerar och justerar sig självt under körningen. När han får okej från bilens dator är jobbet gjort.

– Den här bilen är så gott som helt ny, säger Johannes Nikolausson som är skadereglerare på Liljas. Stenskottet sitter i siktfältet och är tillräckligt stort för att hela rutan måste bytas.

Har du skadat bilglas?

Kom till oss för experthjälp!

- Rätt bilglas
- Korrekt monterat
- Välutbildade bilglastekniker
- Professionella verktyg
- Garanti

Boka snabbt och enkelt på:
www.carglass.se

CARGLASS®
Lagar stenskott & byter bilglas

Köp till torkarblad. Vi monterar åt dig!

Vindrutetorkare och lister plockas bort första av allt.

Hampus Karlberg använder ett verktyg för att sticka igenom limfogen och dra en nylonlina genom hålet.

När linan är på plats fa
insidan av rutan och li

–Vi räknar med en arbetstid på 1,5 timmar för ett normalt vindrutebyte, förklarar Johannes och det går på försäkringen med en självrisk på 1 600 kronor i det här fallet. Det gäller alla bilens rutor utom panoramatak och glas i takluckor. Om de skadas går det på vagnskadegarantin eller motsvarande försäkring.

Hur många byten av rutor gör ni här på Liljas?

– Det blir minst en vindruta om dagen och kanske en annan typ av ruta i veckan, svarar Johannes Nikolausson.

STEFAN NILSSON

En modern bilruta är ganska lätt, men Hampus tar ändå hjälp av kollegan Christian Thulin för att kunna lyfta rutan rakt ut på båda sidor samtidigt.

Före montering rengörs den nya rutan och granskas noga. Särskilt när det gäller ytan där all utrustning ska monteras.

Utrustnin
gel monte
skruvas fa

ästs ett verktyg som en liten vinsch med sugkopp på
inan dras genom limfogen runt hela rutan.

gen, som kamera, radar, regnsensor och backspe-
eras på den nya rutan genom att tryckas fast och
ast. Hållarna finns redan på den nya rutan.

Slutligen lyfter Hampus och Christian den nya vindrutan med hjälp av sugkoppar och lyfter försiktigt in den på plats.

MADD satsar på nätverksträffar

MADD arbetar med att ge stöd till rattfylleridrabbade. Under 2019 finns planer på en ny hemsida och nätverksträffar.

MADD SWEDEN BILDADES i början av 2000-talet genom MHF. Organisationen är till för de som drabbats av rattfylleriets konsekvenser.

Under 2017 omkom 81 personer till följd av alkohol- och drogrelaterade olyckor i trafiken.Varje år skadas cirka 1 000 personer på grund av rattfylleri. Det är inte bara den skadade eller omkomna som drabbas, utan också alla närstående – familjen, vänner, arbetskamrater och grannar med flera.

MADD har planer på att utveckla sitt arbete på olika sätt under 2019.

–Vi kommer att göra om MADD:s hemsida, berättar Sabrina Sandhu, projektledare på MHF.

– Tanken är att den nya hemsidan tillsammans med våra sociala medier ska underlätta för drabbade att hitta viktig information och skapa nya kontakter, inflikar Lars Olov Sjöström, trafiksäkerhetschef för MHF.

– Det är viktigt att man som drabbad på ett enkelt sätt hittar den information som man behöver på MADD:s hemsida.

– Som drabbad vet man sällan vart man ska vända sig för att få stöd och hjälp. Ofta vet man inte att man till exempel har rätt till kuratorstöd eller hjälp från socialtjänsten.

MADD HAR EN SLUTEN Facebook-grupp som heter ”Vi som har drabbats av rattfylleri”. Gruppen har idag över 200 medlemmar.

– Den interna Facebook-gruppen kommer att uppdateras, berättar Lars Olov Sjöström.

MADD och MHF arrangerar nätverksträffar där rattfylleridrabbade kan träffas och utbyta erfarenheter. MADD har ett 50-tal personer i sitt nätverk.

LITE MER OM MADD

- **Bakgrund:** MADD (Mothers Against Drunk Driving) startade i USA 1980 av en förtvivlad mamma som just mist sin trettonåriga dotter på grund av en rattfylllerist.
- **Hemsida:** maddsweden.madd.se
- **Kontaktperson:** Mats Sjöö
- **Telefon:** 076–548 97 17
- **E-post:** mats.sjoo@mhf.se
- **Support:** Vill du stödja MADD:s arbete? Swisha en gåva på 123 313 78 17.

DRABBAD. MHF har tagit fram fyra broschyrer där rat planeras två broschyrer till.

– Tanken är att ha två nätverksträffar under 2019, säger Sabrina Sandhu.

– Den senaste nätverksträffen hade vi i oktober.

PÅ NÄTVERKSTRÄFFEN i oktober berättade polisen om hur man arbetar med att förebygga och lagföra trafikbrott, med fokus på

r och ny hemsida

ttfylleridrabbade berättar sin historia. Under 2019

rattfylleri. Brottsofferjouren föreläste om hur organisationen jobbar för att ge stöd åt brottsutsatta och närstående.

– Vi fick positiv feedback från deltagarna på nätverksträffen. Alla tycker att nätverksträffar är bra och rekommenderar dem, säger Sabrina Sandhu.

Deltagarna tyckte att föreläsningen med polisen var en av de bästa punkterna på programmet.

– Vi ställde frågan:Vad tar du med dig från nätverksträffen? berättar Sabrina Sandhu.

– Det var flera deltagare som tyckte att bördorna som drabbad känns lättare när man får prata med andra som har liknande erfarenheter.

MHF HAR UNDER 2017 och 2018 tagit fram broschyrer som lyfter rattfylleridrabbades berättelser. Fyra broschyrer om Eleonore, Byron, Rickard och Caroline. Eleonore: ”Mina barn växer upp utan mormor”. Byrons mamma: ”Sjukvården sa till oss att Byron knappast kommer att överleva”. Carolines syster: ”Hon som var yngst skulle ju leva längst”. Rickards pappa: ”Min son Rickard kom aldrig hem.”

– Vi planerar att fram två nya broschyrer under 2019, säger Lars Olov Sjöström.

MARI HAGLUND

RATTFYLLERIOLYCKA. Under 2017 omkom 81 personer till följd av alkohol- och drogrelaterade trafikolyckor. MADD ger en röst åt dem som har drabbats av rattfylleri.

TRANSPORTARBETAREFÖRBUNDET
1897
TRANSPORT VISAR VÄGEN
010-480 30 00

LENNANDIA

Drabbad eller skyddad

Om du hamnar i tvist efter ditt bilköp blir det mycket lättare om du gjort affären med en MRF-handlare. I nio fall av tio löser vi problemet direkt i bilhallen. I undantagsfall går ärendet till Allmänna Reklamationsnämnden (ARN) för rådgivning. Handlare som använder vår symbol följer alltid beslutet i ARN.
www.mrf.se/privatperson

MOTORBRANSCHENS RIKSFÖRBUND
I trygga händer

nya dynor till ditt fritidsfordon?

Din kompletta leverantör av dynor, madrasser och bäddmadrasser till husvagn, husbil, mm.

Svenska Dynor AB
Åbyvägen 14, 915 96 FLARKEN
Tel. 0934-210 60 Fax 0934-210 65
www.svenskadynor.se

KONSTRUKTÖR: MATS EDVARDSSON, FOTO: MARI HAGLUND

LÖS KRYSSET OCH VINN!

▶ De fem först dragna lösningarna belönas med två bingolotter vardera. Skicka lösningen till: Motorföraren, Hammarby Fabriksväg 25, 120 30 Stockholm före 18/3. Märk kuvertet ”Krysset 2/19”.

▶ Namn.....

▶ Adress.....

▶ Postadress.....

VERKTYGSBODEN

Alla priser är inkl moms!

9.550 kr
artnr 506474

Verktygsvagn och låda, XXL

Grafitgrå verktygsvagn och topplåda med röd eloxerade lådhandtag av aluminium. Topplådan har åtta stycken lådor och ett lock med som är försett med gasfjädring..

835 kr
artnr 506464

Rörmokarväska i läder

Rörmokarväska av spaltläder med 3 st remmar för förslutning och Pratts logo i vänstra hörnet. Storlek: 460x200x200 mm.

NYHET

330 kr
artnr 506570

Pappershållare med papperskorg

Kombinerat golvställ för torkpapper och sopsäck. Av rödlackerad stål. För torkpappersrullar max. 400 mm.

KAMPANJ
2.770 kr
ord.pris ~~3.369 kr~~
artnr 496487
KAMPANJ

Kompressor 3 hk och slangvinda

Stark och stryktålig 1-fas helautomatisk oljesmord kompressor med tvåcylindrig pump, hög luftkapacitet och rymlig 50 liters tank. Perfekt för alla slags arbetsuppgifter i hemmet och verkstaden. Tryckreglering 0-8 bar. Tystgående induktionsmotor med direktdrift ger hög driftsäkerhet och lång livslängd. Utrustad med tryckströmbrytare, säkerhetsventil, reduceringsventil samt två manometrar för kontinuerlig övervakning av tanktryck och avgivet tryck. Levereras med två st. universalkopplingar och olja. Just nu bjuder vi på en slangvinda när du köper kompressorn.

KAMPANJ
1.995 kr
ord.pris ~~2.995 kr~~
artnr 495086
KAMPANJ

Svetsbord, 915x610 mm

Kraftigt svetsbord med hålad bänkskiva av stål. Hålsystemet underlättar och minskar tiden för fixering av det som ska svetsas. Som tillbehör finns spännverktygssats artnr 496659. Tjocklek bordsskiva: 4 mmAvstånd mellan hål: 35 mmHåldiameter: 16 mmDimension bord (LxBxH): 915x610x870 mm

2.999 kr
artnr 497931

Blästerskåp

Golvmodell levereras komplett med handskar, innerbelysning, arbetsbord, blästerpistol och 5 st. skyddsfilmer för siktrutan.

NYHET

1.295 kr
artnr 507341

Verktygslåda med verktyg, 87 delar

Verktygslåda med 87 st verktyg, snyggt sorterade i skumgummiinlägg. Lådan av rödlackerad stålplåt är försedd med handtag, 4 st utdragbara förvaringsfack samt ett i botten. Lådan går även att låsa med separat hänglås. Verktygen i lådan täcker det större behovet i hemmet och garaget vilket gör verktygslådan till en perfek present eller start-kit till dig själv. Storlek (LxBxH): 460x200x210 mm.

3.329 kr
artnr 487800

Förvaringsskåp rött 2000x1000x500 mm

Stabilt omonterat stålskåp. Monteras enkelt utan skruvar och verktyg genom en smart konstruktion. Espanjolettlås med tre låspunkter. Levereras med 4 styck hyllplan. Belastning jämt fördelat per hyllplan 70 kg. Pulverlackerat i röd färg. För att fästa panel måste hål borras på önskat ställe och skruvas fast.

Arbetsstation för plåtbearbetning

Arbetsstation med engelskt hjul, krymp och sträck, lädersäck, mothåll och äggklubba. Arbetsstationen har nästan alla delar som du behöver för att kunna jobba i plåt. Du behöver bara komplettera med instruktionsfilmer 81638, 81634 och en sick / falsmaskin exempelvis 78009. Perfekt för bilklubbar och skolor.

KAMPANJ
18.995 kr
ord.pris ~~22.980 kr~~
artnr 81729
KAMPANJ

Webshop verktygsboden.se **Ordertelefon 033-20 26 50** **E-post order@verktygsboden.se**

Butik i Borås Källbäcksrydsgatan 1, Tel. 033-15 72 75

Med reservation för prisförändringar, slutförsäljning och feltryck.

Motorföraren i backspegeln

Året var 1998. Närmare bestämt oktober.

Ännu svallade diskussionerna kring innebörden av de ökända orden från den amerikanske presidenten Bill Clinton – I did not have sexual relations with that woman, Miss Lewinsky. Det handlade förstås om Lewinsky-affären och nu i augusti medgav presidenten att han haft otillbörlig fysisk kontakt med henne.

I Kina bevisade arkeologer att Peking hade varit bebott i över 20 000 år, alltså den äldre stenåldern. De första fynden gjordes redan 1996.

I Sverige hade filmen ”Fucking Åmål” premiär den 23 oktober, och blev succé både bland publik och kritiker – nästan 870 000 biobiljetter såldes.

I oktober kom även Motorföraren ut till medlemmarna och tidningen kunde nu räkna till 71 år sedan den första utgåvan 1927.

TEXT: MIKAEL LINDBERG

Husvagnsmässan 1998

Det blev rekord i både yta och antal utställare det här året. De senare var 175 stycken till antalet. Redan 1998 började husbilarna knapra in på antalet husvagnar i popularitet. Ökningen för husbilar var 75 procent, jämfört med husvagnarnas uppgång på 15 procent. Bland husbilarna låg Bürstner i topp och bland husvagnarna Kabe. För 152 900 kronor kunde man handla nya Kabe Rubin med totalvikten 1 200 kilo, en vagn för de som hellre reste än låg stilla på en enda camping. Bland husbilarna gjorde Adria intåg efter flera års frånvaro. Adriatic 580, byggd på Fiat Ducato kunde bli din för 395 000 kronor.

På plats fanns även MHF Husvagns Club representerade med en monter och tio aktiva medlemmar. Lennart Hägg från Landsbro, berättade att klubben varit på mässan i många år och gjort PR för verksamheten.

Omslag

Grönt är skönt. Volkswagen gav sig in i småbilskriget med sin Lupo. Huvudkonkurrenterna var Ford Ka, Renault Twingo och Honda Jazz. Den gröna bilen på omslaget är förmodligen en av de med trecylindrig dieselmotor. Just den kombinationen gav VW möjligheten att som första serietillverkade bil nå ner till en bränsleförbrukning på under 3,0 l/100 km.

På omslaget flaggas för MHF-Ungdoms Turné 98 för unga mellan 14 och 20 år mot alkohol och droger. Musikgruppen från Skövde – Combayah – med Petra Stigsson och Anders Budak på omslaget bildades det här året och sålde 20 000 cd-skivor på tre dagar. Själva turnén drogs med hjälp av projektledaren Tomas Jonsson och med bland musikgrupperna fanns även Basic Element.

Som lite av en överraskning, fanns även ett par cyklande poliser på omslaget.

Ryssarna ville ha fler bilar

Hur många ryssar hade bil under sovjettidens sista år? Och hur många hade bil 1998? Svaret på det förra var åtta miljoner och på det senare 17 miljoner.

I och med Sovjetunionens fall, blev det långt enklare för en ryss att äga en bil, särskilt en utländsk. Det förstod snart de europeiska biltillverkarna, särskilt som folkmängden då uppgick till 147 miljoner presumtiva köpare. Ford, Fiat och flera andra startade fabriker för att tillverka bilar på plats, samtidigt som de inhemska biltillverkarna drabbades av hård konkurrens.

Ett problem var också den dåliga vägstandarden i Ryssland, men ett än större var alkoholkonsumtionen – som orsakade mängder av olyckor. Straff fanns förstås, men en korrumperad trafikpoliskår gjorde att många kom undan.

Överraskningarnas tid

1998 fanns inte mer än tio cyklande poliser i Stockholm. Det handlade om så kallade närpoliser som förutom cykel även kunde ses promenera, förutom att köra bil. Enligt de två intervjuade poliserna, var cykeln ett smidigt sätt att ta sig fram i trafiken. Fördelen med cykel var att de både snabbt och ljudlöst kunde närma sig tjuvar och därmed få ett överraskningsmoment. Deras popularitet märktes bland de laglydiga medborgarna som ofta gjorde tummen upp eller applåderade. Vad vi saknar i notisen, är förstås den självklara frågan ifall de cyklande poliserna även hade någon form av sirener eller utryckningsljus på sina cyklar …

Folka på annat vis

Visst går det att stöpa om sina modeller och få till något fräckt. Audi TT var sportbilen som i grunden var en VW Golf generation fyra, eller Skoda Octavia. Med ett lättviktschassi och en turbomotor på 1,8 liter som gav 180 hästkrafter, blev skapelsen pigg, särskilt som hjulen satt ute i varje hörn. Det fanns starkare varianter, liksom de med fyrhjulsdrivningen quattro. Vad en hel del glömmer är de svajiga vägegenskaperna, särskilt i hastigheter över 180 km/h, som gjorde bakvagnen lätt på dessa första TT-modeller. Det löstes med hjälp av bland annat en spoiler på bakluckan. De första bilarna blev också återkallade för att få ordning på vägegenskaperna.

Vid själva provkörningen, innan detta blev känt, upplevdes bilen som snabbfotad med gott grepp. Fast den fyrhjulsdrivna versionen tappade fästet mer tvärt i kurvorna – vilket kanske kan ses som en föraning om vad som komma skulle.

FOTO: MA RUSFRI TRAFIKK

FRAMGÅNG I VÄST. Elisabeth Fjellvang Kristoffersen, generalsekreterare för MHF:s norska systerorganisation MA, glädjer sig åt att alkolås från och med årsskiftet är obligatoriskt i alla nya bussar och minibussar som utför persontransporter mot betalning.

Norsk alkolåslag för bussar

I Norge blev det den 1 januari obligatoriskt med alkolås i alla nya bussar och minibussar som utför persontransporter mot betalning, exempelvis skolskjutsar. Tanken med lagen är att minska risken för att yrkesförare kör onyktra och orsakar trafikolyckor. Man hoppas också att lagen ska ha en förebyggande effekt.

De bussar och minibussar som redan är i trafik, måste senast 2024 ha utrustats med alkolås. Många norska transportföretag har redan alkolås i sina fordon.

– Påverkade förare är en av våra största utmaningar när det gäller trafiksäkerheten. Alkolås är en teknik som kan bidra till att minska antalet dödade och allvarligt skadade på de norska vägarna, säger Elisabeth Fjellvang Kristoffersen, generalsekreterare för MA – Rusfri Trafikk som är MHF:s norska systerorganisation.

– Jag hade helst sett att även taxibilar omfattades av den nya lagen, men det här är ändå ett stort steg i rätt riktning.

På sikt hoppas MA – Rusfri Trafikk att det även blir obligatoriskt med alkolås i alla nya bilar. 10 000 norska förare stoppas varje år misstänkta för rattfylleri och drograttfylleri.

VINNARE KRYSSET NR 1

▶ Grattis säger vi till fem nya kryssetvinnare! Två bingolotter vardera är vinsten. Lycka till!

Margareta Wärlinder, Norrtälje

Olle Clarin, Kungsbacka

Kathrine Josefsson, Lycksele

Tage Olofsson, Trångsviken

Armas Lummi, Alingsås

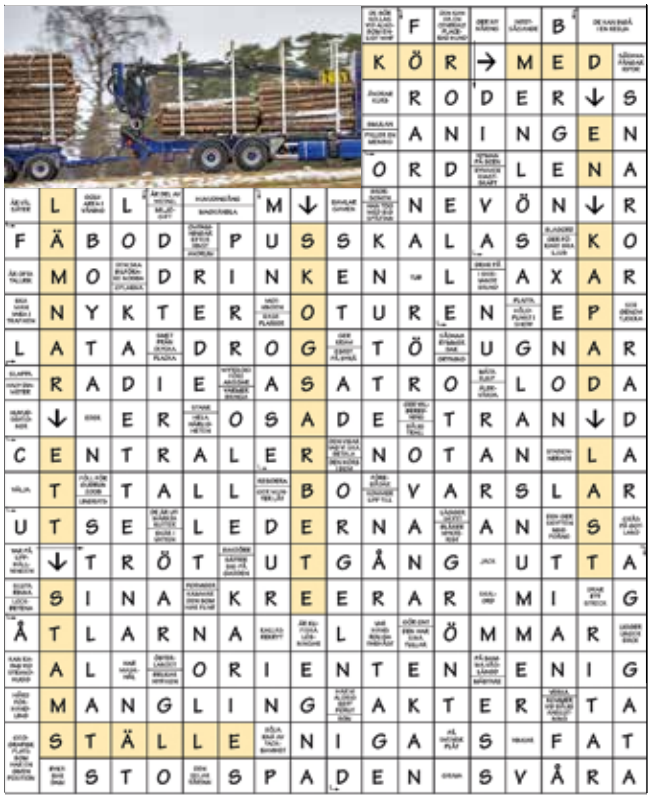

Rätt svar bil- & trafikfrågor

1B. E22, en av Sverige elva europavägar, går från Holyhead i Storbritannien till Isjim i Ryssland. Till Sverige kommer E22 in i Trelleborg och går sedan norrut via Malmö, Lund, Kristianstad, Karlskrona, Kalmar och upp till Norrköping där den ansluter till E4 och fortsätter ut ur Sverige sjövägen från Nynäshamn till Lettland och vidare in i Ryssland. Totalt 532 mil, varav 57 mil i Sverige.

2B. E45 är den längsta europavägen som enbart går igenom Europa, totalt 519 mil från Alta i Nordnorge till Gela på den sicilianska sydkusten i Italien. Från Göteborg, där E45 kommer in, till Karesuando, där E45 går in i Finland, är det nästan 180 mil.

3C. Dagens E4 börjar i Torneå i Finland och går via Stockholm till Helsingborg, totalt 159 mil, varav 800 meter i Finland. I Danmark byter E4 namn till E47.

4A. I Sverige har E18 sträckningen Årjäng-Karlstad-Kristinehamn-Karlskoga-Örebro-Arboga-Köping-Västerås-Enköping-Solna-Norrtälje-Kapellskär (färja till Nådendal i Finland) och E20 sträckningen Malmö-Halmstad-Göteborg-Skara-Örebro-Arboga-Eskilstuna-Stockholm (färja till Tallinn i Estland).

5C. Idag går europavägarna inte bara på europeisk mark, utan fortsätter ofta österut, in i Ryssland och som E40 från Calais i Frankrike ända bort till Ridder i Kazakstan i Asien. Totalt är E40 850 mil, men bara knappt hälften, 410 mil, går i Europa. Näst längst är E60 från Brest i Frankrike till Irkeshtam i Kirgizistan, totalt 620 mil, varav 390 mil i Europa, tätt före E30 från Cork i Irland till Omsk i Sibirien i Ryssland, totalt 605 mil, varav 503 i Europa.

ÄNNU INTE MEDLEM?

Swisha 195 kronor till **123 222 32 87**

Skriv **helnykter** eller **trafiknykter** samt personnr och mailadress i meddelandet.

Eller skicka talongen i ett kuvert märkt "**FRISVAR**" till:

MHF Motorförarnas Helnykterhetsförbund
Kundnr 120 171 200, 120 11 Stockholm

Namn: _____

Adress: _____

Postnr & ort: _____

Tel. mobil: _____

E-post: _____

Personnr: _____

Medlem MHF – 195 kr första året (normalt 250 kr)

Medlem MHF-Ungdom – 100 kr (upp till 25 år) – 200 kr (över 25 år)

MHF Camping Club – Tilläggsmedlemskap 75 kr första året (normalt 175 kr)

Helnykter* Trafiknykter*

*Helnykter är en medlem som har en helnykter livsstil. En trafiknykter medlem avstår självklart alkohol när man kör bil, MC etc och är i övrigt drogfri.

swish

POSTTIDNING B
MHF, Hammarby Fabriksväg 25
120 30 Stockholm

www.dasweltauto.se

Känslan av att köpa en nästan ny bil är nästan som att köpa en ny bil.

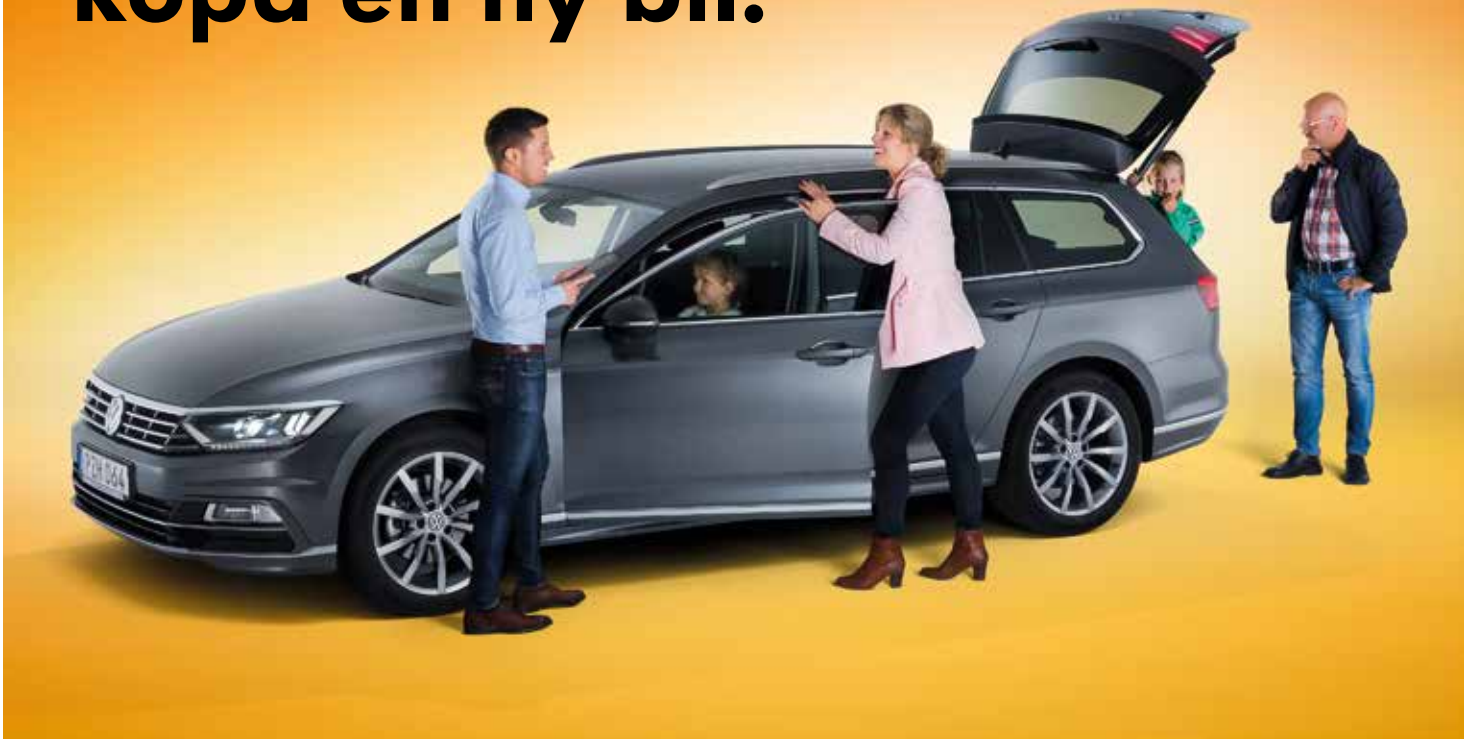

Hos Das WeltAuto kan du hitta begagnade Volkswagen, SEAT och Skoda med nybilskänsla på nätet, eller hos din lokala Das WeltAuto handlare. Ingen bil är mer än fem år gammal, har inte gått mer än 12.000 mil och är kontrollerad på 122 punkter av certifierade tekniker. Dessutom ingår både 12 månaders garanti utan milbegränsning och bytesrätt inom 10 dagar.

Det finns både person- och transportbilar och vi erbjuder förmånlig finansiering som passar dig. Utan kostnad så får du vårt generösa kundkort som ger dig en bra rabatt på drivmedel samt möjlighet att dela upp betalningen av verkstadsjobb och tillbehör på 12 månader utan ränta och avgifter. Das WeltAuto är helt enkelt ett ovanligt tryggt sätt att köpa begagnad bil.

Hitta din drömbil på DasWeltAuto.se.

Das WeltAuto finns enbart hos auktoriserade Volkswagen, Skoda och SEAT-handlare över hela landet.

Das WeltAuto.
Begagnade bilar du kan lita på.